

PHONG HOA

IRA NGÀY THU SAU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYEN XUAN MAI

DIRECTEUR NGUYEN TUONG TAM

ADMINISTRATEUR
PHAM HUU NINH

RAM THANG BAY

VỢ TRỌC PHỤ ĐỐT MẢ CHO CHỒNG

VỢ TRỌC PHỤ — Thế này là cậu mầy đủ cả các đồ dùng, có thiếu chỉ thiếu cái nhà để ở.

Con (một lát sau) — Ơ! mơ ời, thế là cậu con có nhà ở rồi

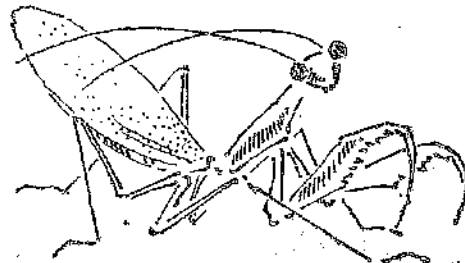
GIỮ DINH

Bèm khuya. Mẹ chưa chạy được gạo,
 Mấy anh em đói, mặt lơ-láo,
 Nhưng vẫn gương vui vẻ, tươi cười,
 Tuy sáng nay mới ăn bữa cháo.
 Thấy chúng đói rét ngồi co ro,
 Còn chiếc bánh tày lấy ra cho.
 Nhưng chúng một mực chối bầy-bầy.

Đưa nào đưa nấy rằng: con nỡ.
 Chúng không muốn ăn bánh của mình,
 Nào phải què mùa không biết ăn,
 Chỉ bởi mẹ chúng thương dạy chúng,
 Rằng người ta cho, người ta khinh.

Bích-Toàn
 (Một đêm trọ ở giọc đường)

...TỪ

Nghề tự do

Có người phàn nàn rằng ở bên ta, ít nghề tự do (carrières libérales) quá.

Nhưng thế nào là nghề tự do kể cũng khó lòng mà giải nghĩa cho rõ ràng được, nhất là nếu ta cứ bằng vào quyền tự điển của hội-khải-tỏ... tri-tiến-đức. Ta chỉ có thể tạm bảo là những nghề chỉ dùng đến tài trí, đến tâm-thuật, chứ không nhờ vào vốn liếng, mà lại là nghề của những người được tự chủ nữa. Thí dụ như các ông đốc-lò, các nhà giáo-sư dạy trường tư, các nhà văn-sĩ, nhà hội-họa, các ông trạng-sư...

— Nếu vậy thì ít thật. Cả trong nước có lẽ không tới năm trăm người.

— Nghĩ vậy là lầm. Vì nếu các ông đốc-lò làm nghề tự do, thì nghề bốc thuốc của các ông lang cũng là một nghề tự do. Mà nước ta nhiều ông lang lắm. Trong 100 người thì có đến 99 người rưỡi làm ông lang rồi. Nhưng làm lang thực thụ thì chỉ có ít nhiều thôi.

Lại còn nghề thầy bói, thầy số, thầy tướng, thầy địa lý, thầy phù thủy, ông mầnh, bà đồng nữa. Ta không thể không cho là nghề tự do được.

Tự do lắm, tự do tã khâu ra mà nói cho thiếu hạ nghe để lấy tiền bỏ túi, tự do mùa men để thay mặt những thánh, thần, những cô, cậu, thích nhảy dăm...

Mà nghĩ cho cùng, thì có lẽ ăn cắp, lừa đảo cũng là nghề tự do cả. Kẻ thì cũng chả được tự do móc túi hay giật khăn, nhưng cũng đã phải đem tài trí, tâm thuật ra để mà giật khăn, móc túi để nuôi thân, họ còn có vốn liếng dàu nữa mà nhờ! Cái nghệ thuật của một anh đi cắt hầu bao thật còn làm nhọc tâm trí hơn cái nghệ thuật của một ông khăn áo bánh bao đi đọc diễn thuyết hay đi bầu việc nước non. Như vậy thì cho bọn họ làm nghề tự do thật không phải là quá đáng.

Bọn làm cái nghề tự do ấy lại hơn các người làm nghề tự do khác ở chỗ họ khiêm tốn lắm. Có bắt họ rành rành dang móc túi hay cắt ruột trượng, họ cũng không khoe rằng họ làm cái nghề tự do ấy.

Quần tử

Ông Lăng-nhân không về lục gì cả, chỉ lấy thái độ của một người quần tử mà trả lời tôi. Nhưng khác người là ông ta hiểu nghĩa chữ quần tử ra một cách riêng: không giống ai cả.

Câu của nhà triết lý tối tăm Héraclite mà ông ta dịch là « người ta không tắm được hai lần, dầu cùng một chỗ » tôi đã chịu khó cật nghĩa cho ông ta để ông ta biết là dịch sai, vì ông ta không hiểu rằng cụ Héraclite ví con sông với linh trí con người ta, (một tí dụ) hay mọi sự trong trời đất, lúc nào cũng đổi thay *πικυταρετ* thì tắm mỗi lần là một con sông khác, nhưng thông minh tài trí như ông Lăng Nhân, thì thế nào ông cũng phải trả lời.

Ông trả lời tôi bằng những câu « chữ ». Lối trả lời đó khôn khéo lắm: Khi nào lý kém thì cứ chữ bừa đi để đánh trống lấp. Nhưng có lẽ ông viết những câu « chữ » ấy ra mà ông không biết là « chữ », vì rằng ông quen như thế rồi. Ông bảo tôi « bướng, ngu, làm điểm nhục cả những thầy đã có công dạy dỗ từ trước đến giờ, nếu trong họ không có người linh tập, thì cũng có dây dương với một anh dòi nào đó ».

Nếu tôi cũng vào hạng người như ông, thì tôi đã trả lời: « Ông có phải hoài mất công tôi dạy dỗ ông mà ông hẳn biết câu: cá không ăn muối cá uon... ». Nhưng cũng may, tôi không phải là bọn phu chợ. Ngày xá tội vong nhân vừa qua lại nhắc cho tôi phải có từ tâm, thì hơn nữa, tôi xá cho ông, mà thương cho loài người là một giống nhỏ nhen, thô bỉ hơn cả các loài vật khác.

Bất phẩm

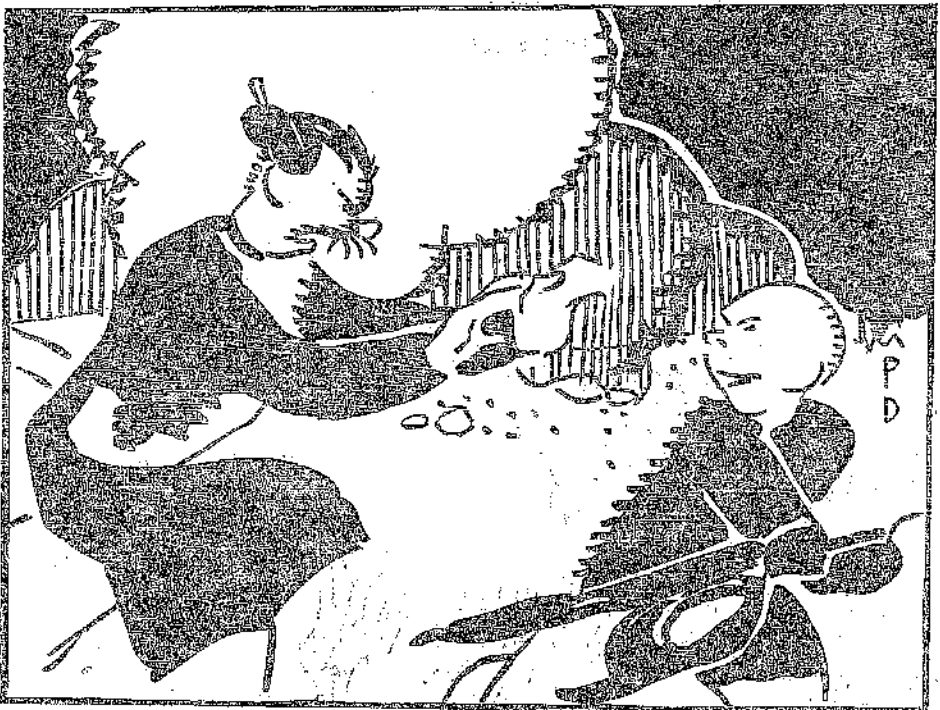
NHƯNG có một điều tôi khuyên ông, là ông đừng nên đem những câu của Không-Mạnh xưa ra, để ví vào ông, tôi lấy làm thẹn... cho ông lắm!

Ông bảo ông muốn theo như Phu-tử « bất phẩm bất khả bất phi bất phát ». Ấy thế mà ông đem những câu thanh nhã như trên lạng tôi, thì khỏi sao người ta bảo rằng, ông muốn « bất phẩm » mà lại « phẩm », rồi phi-ra những câu nặng mùi như thế là lại bản tính của ông như vậy.

Ông lại nhắc đến câu quần tử tam lạc của thầy Mạnh rồi ông bảo không dám nhận là quần tử, nhưng ông mong ước tu cho đến gần bậc ấy. Vậy mà lấy cách hành động của ông như trên đã nói mà xét, thì chỉ để riêng mình ông mới cho ông là quần tử được.

T. — Thế này thì khoi bị kẻ cắp giật mất khăn.

HIÊU THUỐC TÂY HÀNG GAI

Pharmacie de Hanoi, 13 Rue du Chanvre Hanoi

HOÀNG-MỘNG-GIÁC và NGUYỄN-HẠC-HẢI, Báo-chế hạng nhất trường Đại-học Paris

Chinh chủ nhân tiếp khách và trông nom chế các đơn thuốc cần thận.

Có bán: Rượu bổ Vintonique Alexandra 1\$95 — Phấn rôm Sudoline 0\$40

Sirops Giải khát như grenadine, citron vân vân 0\$85

Làm c
 tùy ông
 cho ông

Ấy cũ
 ông tha
 phi ra, t
 cho ông

Mộng-
 NG

ra
 phong tu
 ông bẻ
 trò một
 kẻ rác b

Ông M
 durier) :
 thật ông
 những n
 có làm đ
 beaucou

Ông t
 « hoạt k
 hoạt k
 không l

Nhưng
 gi làm l
 Mộng-ng
 nhà, v
 Lăng-nh
 ông Mộn

Thảo
 lắm, ch
 lại chế o

— Nh
 — Ông
 lương t
 đi lạ qu

Vậy xin
 mộng, cá
 không.

Quảng
 H ALPHO
 lên
 không ch
 chữa bện

Ông-T
 nghi cho
 giọng đ
 Có bệnh,
 bệnh n
 Haiphong
 của gia
 những qu
 mắt đ
 tờ báo đ
 quảng-cá
 là những
 những l
 đồng ngh

Nhưng
 lại có cá

Nhà
 ru 2 th
 Thu
 đặc biệt
 từ cung,
 sao này,
 Thu
 cửa mìn
 kẻ hết,
 Đền
 ở x
 cuộc p
 Lữ

NHỚ ĐẾN LỚN

Làm quân tử hay làm tiểu nhân là tùy ông chọn lấy. Còn tôi, tôi đã chọn cho ông rồi.

Ấy cũng vì tôi chọn rồi, nên từ đây, ông tha hồ mà «phân», mà phát, mà phi ra, tôi chỉ lấy cái mỉm cười mà xá cho ông.

Mộng-ngư và Lãng-nhân
Ông Lãng-nhân đem những câu rác bần ra trả lời tôi. Ở Hải-phong tuần báo có ông Mộng-ngư lên tiếng bênh ông Lãng-nhân, bảo tôi phải trả một cách bí ối, làm một lối hoạt kê rác bần (esprit ordurier).

Ông Mộng-ngư dịch câu (esprit ordurier) ra câu « hoạt kê rác bần » thì thật ông giống ông Lãng-nhân, giống những người đã dịch câu « nhà nước có làm đầu bò » ra câu « maison l'eau beaucoup tête bœuf ».

Ông trông chữ « esprit » đây là « hoạt kê » thì ông làm một cách... hoạt kê lắm (Rồi đây, ông sẽ cãi ông không làm, không dối cho mà xem).

Nhưng sự làm đó cũng không lấy gì làm lạ, mà cũng chẳng ai lạ gì ông Mộng-ngư nặc nỏ khen ông Lãng-nhân, vì ông Mộng-ngư là... ông Lãng-nhân, mà ông Lãng-nhân là... ông Mộng-ngư vậy ối.

Thảo nào mà khen nhau, là phải làm, chẳng lẽ ông Mộng-ngư-lãng-nhân lại chê ông Lãng-nhân-mộng-ngư!

— Nhưng còn lương tâm nhà nghề?
— Ông Lãng-nhân-mộng-ngư mà có lương tâm nhà nghề kia à? Nếu thật thì lạ quá.

Vậy xin miễn nói đến cái ông cá... mộng, cá mè chả biết có ăn muối ấy không.

Quảng cáo
HAI PHONG tuần báo mới ra đời đã lên giọng đạo-đức, cao rao rằng không chịu đăng quảng cáo về thuốc chữa bệnh hoa liễu.

Ông-Thiên-dăng ở L. T. T. V. liền nghi cho bạn đồng nghiệp mới có cái giọng đạo-đức của ông Lê-công-Đắc. Có bệnh, phải tìm thuốc mà uống, bệnh nào cũng là bệnh, can chi mà Hải-phong tuần báo phải dấu diếm như của gia - bảo! Còn nói rằng đăng những quảng cáo ấy sợ ô-uế, do đây mắt độc giả, không đăng mới là tờ báo đứng đắn, thì sao lại đăng quảng-cáo cho những nhà khiêu-vũ là những ô-vi-trùng bệnh hoa liễu. Vì những lẽ ấy, ông Thiên-dăng cho bạn đồng nghiệp là tưởng giả dối.

Nhưng chắt đầu Hải-phong tuần báo lại có cái đức tình ấy. Có lẽ chỉ có

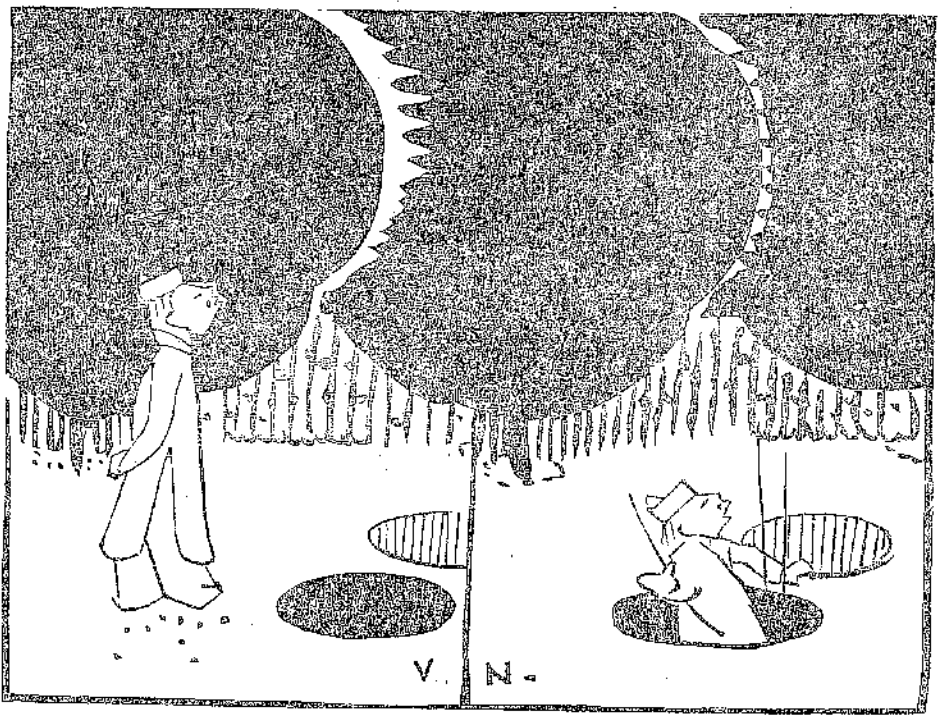
các nhân viên của tờ báo ấy sợ đăng thuốc trừ bệnh hoa-liễu lên thì độc-giả họ lại cho là tờ báo mắc bệnh ấy mất.

TỬ-LY

Cùng ông Đỗ-Văn
Ông chủ nhiệm báo Nhật-Tân có nhờ ông Trần-khánh-Giur và tôi dự vào hội đồng chấm thi truyện ngắn của tờ báo ông. Chúng tôi có nhận lời. Nhưng nay trên Nhật-tân số 55 có thấy đăng tên ông Phùng-tất-Đắc (tức Lãng Nhân) vào số người dự hội đồng chấm thi.

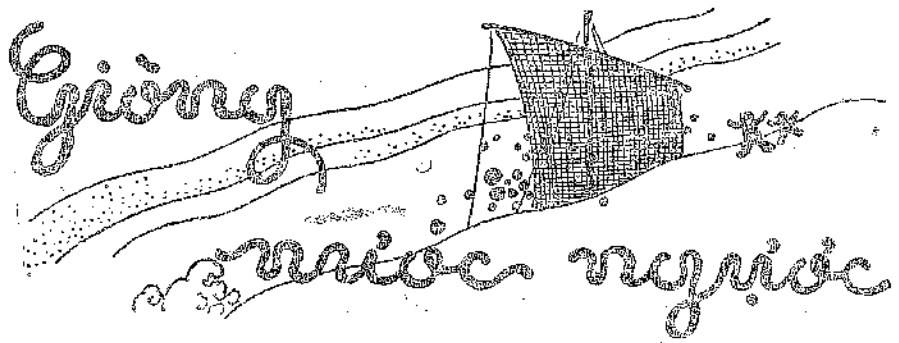
Muốn tránh trước mọi sự không hợp ý nhau trong hội đồng, chúng tôi xin nói đề ông hay rằng chúng tôi lấy làm tiếc không thể nhận lời được nữa. Lỗi đó không phải tại chúng tôi, chỉ vì trước kia ông không cho chúng tôi biết trong hội đồng có ông Phùng-tất-Đắc tức Lãng Nhân, trợ bút báo Nhật-Tân.

Nguyễn-Trường-TAM
CHỦ NHIỆM BÁO PHONG HÓA

Ồi ái tình! Ái tình là một cái hang thâm, một cái hố sâu, mà vô phúc cho anh nào.

sa xuống đấy

CHIỀU HỒN PHU-NỮ TÂN-THỜI

Hồn xưa giòng giới thế-gia,
Bốn nghìn năm giữ nếp nhà, nho-phong.
Theo khuôn tứ đức, tam tông,
Hồn thường luân-quần trong vòng thất gia.

Bé thời theo mẹ, theo cha,
Đến khi khôn lớn, xuất gia theo chồng.
Mấy ai có chí tang bồng,
Mấy ai khăn yếm vẫy vùng giang san.
Từ khi nổi cuộc doanh-hoàn,
Sóng Âu, gió Mỹ, xấn tràn bề Nam.
Giật mình, tỉnh giấc bàng-hoàng,
Hồn toan những sự giọc ngang với đời.
Tiếng oanh the-thé vang trời,
Ngay đòi giải-phóng, mai đòi tự-do.
Thị-thành rẩy tiếng reo hò,
Bên trai, bên gái, cần cho bình quyền.
Mắm mới, bẻ gãy tòa kiềm,
Giang tay giắt lấy nữ quyền xem sao.
Báo-chương vận động, hô-hào,
Một phen sôi-nổi, ãn-áo bốn phương.
Làm cho rõ mặt phi thường,
Chi em long-lộn trên đường văn-minh.
Hồn rằng: tỏ chí lung-hoàn,

Nên hồn « cuộc bộ » Hà-thành -- Đờ-sơn.
Đường xa, gỏi môi, chân chồn,
Sau dù dù tình thời hồn cũng tho.
Hồn rằng: hồn thích « sịch-po ».
Đến trường Thê-dục, hồn hò xây sân.
Xây sân, lượm đẽ đánh quần,
Ai ngờ chỉ để phơi quần, than ôi!
Thấy Hồn hăm hồ, bồi hồi,
Ai-ngờ hăng-hái như mùi lửa rom.
Hay hồn thiếu bạn đồng tâm,
Trơ vo, hồn chịu âm thầm, lặng im.
Thương đi gọi, nhớ đi tìm.
Biết đâu hồn ăn mà đem hồn về.
Hay hồn lần chốn « bồng thuê »,
Hồn còn lẩn lóc, say mê vì tình?
Hay hồn ở xóm « đàng-xinh »,
Hồn còn động cựa, rập-rình cùng ai?
Hay hồn ở đám bạc bài,
Hồn còn dăm đuổi, miệt mài đồ đen?
Hay hồn ở các phủ, đền,
Hồn còn đồng bóng liền đêm ngày?
Hay hồn ở tiệm « hom-bay »,
Hồn còn mê-tit hàng bày sa-hoa?

Hỏi xem hồn ở gần, xa?
Gọi ra cho tỉnh, tỉnh ra lời về.
Mau mau, lỉnh dáy, đừng mê,
Tỉnh ra, rồi sẽ liệu bề, hồn ơi.

Chiều hồn phụ-nữ tân thời,
Cùng hồn than thở mấy lời thiết-tha.
Dù hồn bay bổng, bay la,
Hồn đừng mê-mẩn, lòng ta bồi hồi.
Đêm khuya, ngày sắp rạng rồi,
Hợp lòng, tá khẩu một lời cho mình.

Tá MƠ

THƯỢNG TUẦN THANG CHÍN

NG: LÂN SƠN ANH ĐEM THƠ MỚI TỰA CỦA N.T.LĂNG

Gửi thư nhận mua trước sách sẽ có chữ ký của tác-giả THƯ VÀ NGÂN PHIEU XIN GỬI CHO: NHÀ BÁN SÁCH MAI-LINH 26, Av. Paul Bourmer Haiphong

RIÊNG TẶNG CÁC CÔ, CÁC BÀ

Nhà thuốc Thượng-Đức Hanoi, chế nhiều thứ thuốc rứt hay, hiện đã nhiều người biết tiếng, mà những thuốc ấy đều đã phân phát tại nhà thí nghiệm. Nay lại mới chế ra 2 thứ thuốc (1- *Chỉ khi bỏ huyết*; 2- *Kim tỏa cổ khi*) rứt hay, chuyên-chữa các chứng bệnh của đàn bà. Hiện cũng đã phân phát tại nhà thí nghiệm.

Thuốc mới chế ra rứt hay, nhẹ mỗi thứ 2, 3 hộp; nặng 6, 8 hộp. Muốn cho cô bà nào cũng tiện dùng thử, nên trong dịp từ 15 Aout đến 5 Septembre này, hiện ấy bán một giá đặc biệt để tặng các cô các bà. Nghĩa là cô bà nào mua 1 hộp « *Chỉ khi bỏ huyết* » (thuốc để uống trong, giá 1\$00) thì sẽ biếu thêm một hộp « *Kim tỏa cổ khi* » (thuốc để đỡ trong tử cung, giá 0\$50). Như thế tức là 1\$50 tất cả, mà chỉ phải trả có 1\$00 (hai thứ thuốc ấy chữa cùng một bệnh, bao giờ cũng dùng theo với nhau). Vậy cô bà nào có các bệnh sau này, muốn dùng thử không tốn tiền, thì lại nhà thuốc Thượng-Đức, 27 phố Nhà-chung Hanoi mà mua vào dịp đặc biệt này (kể từ mùng 6 tháng bảy, tới 27 tháng bảy ta).

Thuốc ấy chuyên chữa: Đàn bà xanh xao, gầy còm, máu xấu, kinh không đều, tiểu tiện nóng, khi vàng, khi đục, khi trong, mà thường buồn và bứt rứt trong cửa mình kể hết, chỉ biết rằng bất cứ đàn bà có bệnh gì, dùng thuốc này cũng khỏi.

Dùng thuốc này không những khỏi bệnh trong người, mà còn được bo huyết nữa. Thật là một thứ thuốc hay nhất dùng cho đàn bà, xưa nay chưa từng có.

Ở xa muốn mua thuốc trên, viết thư về, sẽ có thuốc gửi cách Lính hóa giao ngân (contre remboursement) đến nơi ngay. Nếu mua mandat gửi về trước cũng được, cước phí phần người mua phải chịu. Thư từ và mandat xin đề cho: **THƯỢNG-ĐỨC, N° 27 Rue de la Mission (phố Nhà Chung) Hanoi.**

Là một nhà có danh-giá, xem mạch, cá phòng riêng chữa bệnh pho-g-lich (Lậu, G. ang-mai) và chuyên khảo-cứu và những bệnh liệt nguy-kiểm.

TỰ VỰNG HOẠT KÊ

Những chữ có lẽ chưa chép trong pho tự điển K. T. T. Đ.

Lọ
 NGHĨA ĐEN — Đồ để đựng các chất lỏng như rượu, nước lã, nước hoa, nước mắt; các chất đặc như chè nọ, chè tàu, thuốc viên... các chất sền sệt như tương, mắm tôm...

NGHĨA BÓNG : gàn.

Lịch sử — Ngày xưa ở trường Bảo hộ có một anh học trò, đầu tròn mà bao giờ cũng chải chuốt trông như cái lọ trắng men bóng. Anh em bạn bảo anh ta có cái « đầu lọ », rồi vì anh ta hơi gàn (hơi thối), họ dùng ngay chữ lọ để trở sự gàn dở.

Cà-mèn

(Hoặc: cà-mèng), Hình như không có nghĩa đen.

NGHĨA BÓNG : xấu, kém, hèn. Thí dụ: anh cà-mèn lắm! Văn anh cà-mèng quá!

Lịch sử — I. Đời vua Lê, chúa Trịnh, người Ý-đại-ly sang thông thương nước ta, dùng chữ « camel », con lạc đà (trừ khi camel không phải là chữ Ý) để mắng người mình: « Anh là một con lạc-đà, nghĩa là anh tôi lắm không có chút giá trị gì ».

II. Thời người Pháp mới sang ta, những ông học được hai, ba chữ quý quốc để ra kiếm chút công danh, khi ăn cơm với vợ, con, bằng nhặng rờ ra lờ: « Cà này mềng lắm » (cà này mal, tức mauvais lắm). Đàn bà truyền khẩu chữ mềng hay cà-mềng (xấu) từ đó.

III. Cà-mèn cối để ở chữ gamelle mà ta dịch là « ông bơ ». Ăn cơm ông bơ (gamelle) tức là ở tù. Mà ở tù, ta cho là xấu, là hèn.

Sộp

NGHĨA ĐEN : Một thứ cá, da nhẵn bóng, trên lưng có hoa.

NGHĨA BÓNG : hạng khách béo, bở, dễ nhả (giàu mà ngờ nghệch). Chỉ có ba thứ người hay dùng: các anh phu xe, các gái giang hồ, và các cô ả-đào.

Cối rế — Ông khách sang mặc áo gấm hoa, áo vóc hoa, áo đoạn hoa... trông giống như con cá sộp. Cá sộp lại có cái đặc tính dẹt đầu, mà dẹt đầu thì chắc phải ít óc, mà ít óc thì tất là ngờ nghệch, dễ soay (có lẽ đúng).

Xùng kền

NGHĨA ĐEN : xùng bọc kền.

NGHĨA BÓNG : chắc chắn, rắn rỏi, tốt đẹp, tài giỏi như đã là xùng rắn mà còn học thêm lướt kền ra ngoài nữa.
Cối rế — Sinh trưởng ở trường Bảo hộ.

Hóc búa

NGHĨA ĐEN : nuốt phải cái búa.

NGHĨA BÓNG : ngày xưa, ta dùng để trỏ người Nghệ-an, bướng bỉnh, gàn lìên. Bướng, khó soay.

Lịch sử — Một bác thợ mộc, người Nghệ-an ra Bắc làm việc ở một nhà kia. Bác tức nhà chủ thết đãi cơm nước không ra gì; một hôm, đương ăn, bỗng bác kêu la âm ỹ: « Trời ơi, tôi nước phải cại búa, tôi hóc búa. Vì cơm không chi ăn, tôi phải ăn với búa, nên hóc búa ».

Rồi bác ăn trai ăn vạ, bắt nhà chủ phải trả bác một món tiền để uống thuốc và mua dền bác một cái búa khác. Từ đó có câu: « Quan viên hóc búa ».

KHÁI-HƯNG

Cùng độc giả

Độc giả ai biết chữ mới lạ nào cùng là diên tích, cối rế, lịch sử của nó, nên gửi về bản báo để gom góp dần dần, sau này chúng ta in thành một pho tự vựng, « ngõ hầu » phụ vào bộ tự-vị hội K. T. T. Đ.

Chỉ nên chép những chữ thông thường, đừng lưu ý quá đến những chữ có tính cách nhà nghề đã hầu thành một thứ « ăn ngữ » (tiếng lóng của riêng từng nghề).

P. H.

TRƯỜNG THĂNG - LONG

Số 9 & 11, phố hàng Cốt, HANOI

Thành lập đã 15 năm nay, do M. PHAM-HỮU-NINH, sáng lập.
 M. NGUYỄN-LAN Giám-đốc.

Đã khai giảng hồi 7 giờ sáng ngày 3 Septembre 1934.

Sẽ có đủ các lớp: A — CAO-ĐẲNG TIỂU-HỌC, B — SƠ-ĐẲNG PHÁP-VIỆT.
 C — Lớp dạy: Littérature, Anglais, Mathématiques Sciences — Physique để các học-sinh đã học hết bốn năm cao-đẳng-tiểu-học học thêm, học phí . . . 6 \$ 00
 D — Lớp thi Brevet Elémentaire, học phí . . . 4 \$ 00
 E — Lớp riêng cho nữ học-sinh, do bà ĐINH-THÀNH-CHƯƠNG đỡ bằng Thành-chung và bằng Sư-phạm dạy.
 Học phí hạ hơn cả các trường (xem bảng yết thị của nhà trường)

***

Lời bá cáo: M. PHAM-HỮU-NINH có lời bá cáo để các học-sinh biết rằng nhà trường đã yêu cầu các giáo sư có tiếng như:

MM. ĐINH-THÀNH-CHƯƠNG, NGUYỄN-LAN,

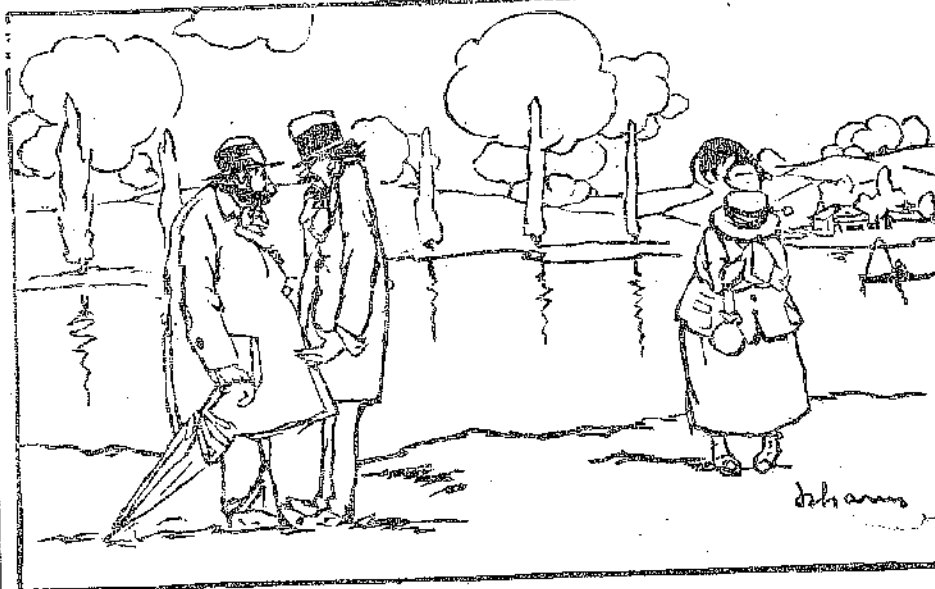
chỉ dạy trường Thăng-long thôi,

MM. HOÀNG-MINH-GIÁM, NHẬT-CHÍNH,

chỉ dạy trường Thăng-long và một trường Annam nữa thôi.

Còn các ông giáo dạy năm ngoài vẫn ở lại trường Thăng-long cả.
 Nhà trường lại mới mời được ông NGUYỄN-HIỆU Kỹ-sư cao-học (Ingenieur gronomie) giúp cách trị và vận vật học.

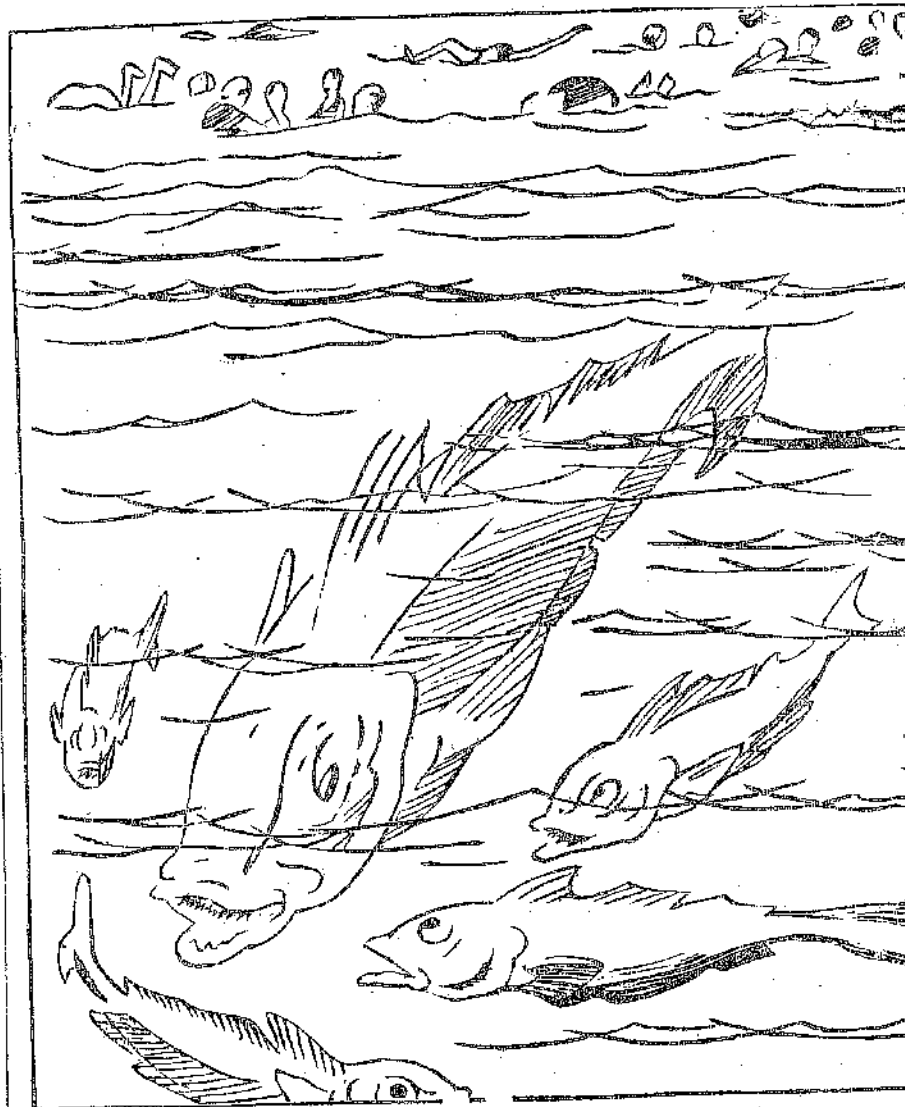
NU CƯỜI NƯỚC NGOÀI

-- Thưa ông một người trong chúng mình cứ đi.
 -- Thưa ông, tôi quả không dám giữ ông.

— Ô! nó giống hồ nó như đũa.

— Các con ơi! đừng vào gần bờ, nước ở đây hiện giờ không uống được đâu.

PROPHÉTIE EGYPTIENNE
TIÊN TRI AI CẬP
 ĐOÁN VIỆC TRƯỚC SAU DỰNG NHƯ THẦN
 gửi thơ về *Arbisana* ĐÁP-CAU
 Để ngày sinh . . . tên họ, tuổi . . .
 Như định mandat 0:70 tiền bút phí.

NGƯỜI CAO ĐẸN THÁP VÀ VỊNH

NGOẠI GIAO

Ngày nay ta nghe đến truyện những nhà ngoại giao các cường quốc thế giới đi hết nước này sang nước nọ, siêu bạt tựa vút trời để mưu sự hòa-bình—nghĩa là họ bảo như vậy—, nghe đến truyện ông Barthou, ông Titulesco, ông Litvinoff... ta có một quan niệm mơ-màng về sự quan trọng của khoa ngoại giao.

Khi nhắc đến những ông cụ già đạo-mạo, không bao giờ nhách mép cười, ngồi bàn xương và cũi vĩa nhau ở hội Vạn-quốc, ta tưởng chỉ có các chủ cho thuê xe đám ma là có thể làm được nhà ngoại giao có tài.

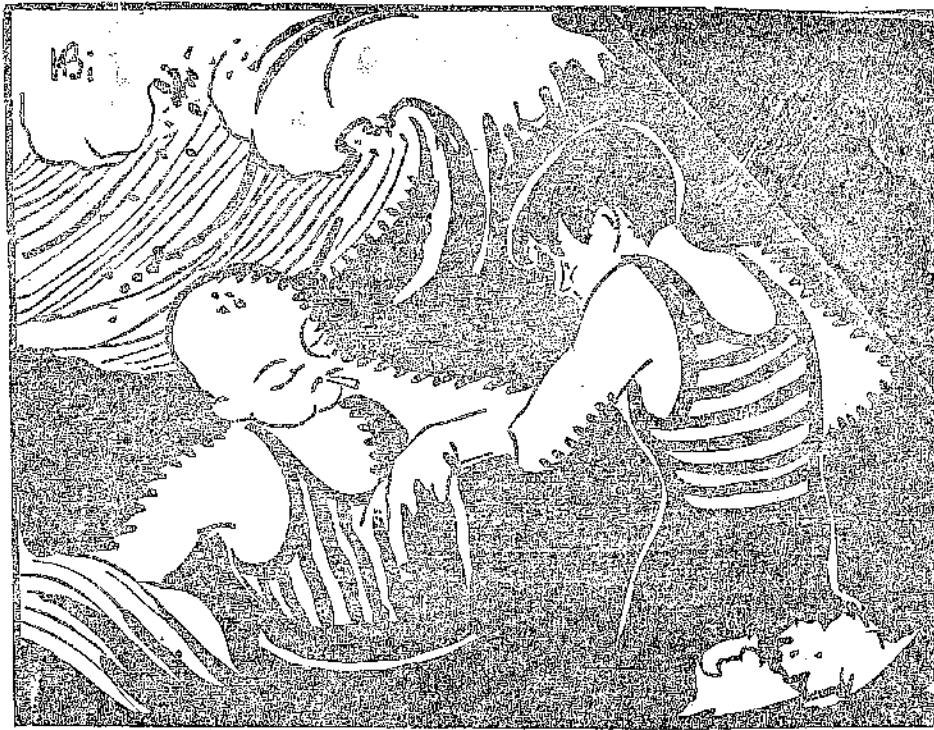
Đạo-mạo, nghiêm-nghị như vậy kẻ cũng là một đức tính quan trọng của một nhà ngoại giao thật. Nhưng

chừng ấy cũng chưa đủ. Đã đành rằng những lúc ngồi nghe diễn thuyết, thì họ cũng có thể như các ông nghị viên Annam, trầm tư, mặc tưởng, nét mặt càng đăm-đăm, càng khó khăn bao nhiêu, người ta lại tưởng là lắm tài, nhiều trí bấy nhiêu. Nhưng những lúc bàn bạc, lời qua tiếng lại, hay xảy ra một sự gì bất thường, có khi cũng cần phải thông minh, mẫn tiệp hơn một chút.

Những lúc thù tiếp những bậc vỹ nhân nước khác, nhà ngoại giao phải là người khéo sử. Điều cốt nhất là phải chứa thẹn cho những ông khách sang mà ngo, hai sự ta thường thấy đi với nhau.

Ông vua một nước kia đi du ngoạn đến thành Paris, được ông tổng thống nước Pháp đặt tiệc mời. Ăn đến món măng tây, theo phép

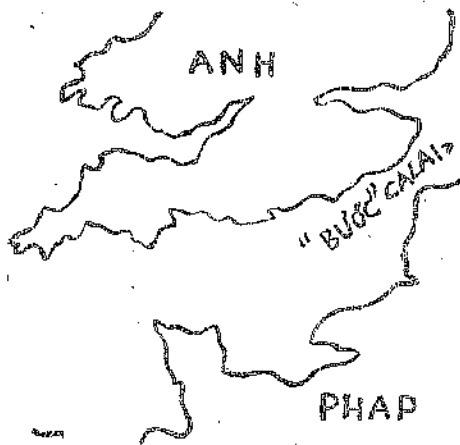

— Thuộc là tôi tất rồi, anh có đem cho xin một cái

lịch sự thì phải ăn đầu cây măng rồi để ra một bên đĩa. Ông vua kia, hẳn vì không thuộc câu tục ngữ Annam « nhập gia tùy tục », nên ngài theo tục nước ngài, mút đầu cây măng, còn thì vút qua vai ra đằng sau lưng.

Ung dung, ông tổng thống cũng mút, rồi cũng quăng ra đằng sau lưng. Các quan đến dự tiệc ngạc nhiên. Nhưng đến lúc hiểu cũng vội-vàng mút, rồi cũng vút măng ra sau lưng cả. Chỉ khổ cho mấy người bồi bàn bị măng ném vào cả mặt mũi, mà xướng cho lũ kiến đưng đi tìm mồi ở dưới gầm bàn.

Làm nhà ngoại giao khó khăn như vậy đó. Phải liện thời, phải tùy cơ ứng biến, phải có trí khôn. Cũng vì thiếu chút trí khôn, mà một ông sứ thần kia mắc lỗi. Sang sứ một nước láng giềng, ông ta thấy thiên hạ hoan nghênh, ông lấy làm hả dạ lắm. Bỗng ông ta để ý đến một anh chàng đang

chèo lên một cái cột đèn, nhìn ông ta rồi ngón tay cái thì để vào mũi, những ngón khác sò ra về phía ông ta. Lấy làm lạ, ông liền hỏi ông quan đi đón để biết ý nghĩa của sự hành động ấy. Ông quan này — không muốn cho ông biết là nó chế nhạo ông — vội thác ra rằng đó là cách hoan hô nhẽ-nhận nhất của người nước mình. Từ đó, đi đến đâu, vị sứ thần nọ cũng sò bàn tay ra trước sống mũi để chào các vị đại thần ông được tiếp. Lễ tất nhiên là những vị này cũng phải đáp lễ lại theo cái lối kỳ khôi ấy.

Mà cũng vì không thiếu trí khôn mà một hôm, ông Briand, một nhà ngoại giao Pháp có tiếng, thốt ra một câu nói ý nhị làm về vang cho ông. Hôm ấy, thủ tướng Lloyd George nước Anh bàn việc với vài ông thượng thư Pháp. Câu tiết, quên mất cả cái tính diễm đạm của người Hồng-mao, thủ tướng bỗng đỏ mặt bảo họ :

— Tôi biết. Người nước Pháp các ông chỉ được cái tính hay khoe khoang, mà từ tính hay khoe khoang đến sự lỗ bịch, chỉ có một bước.

Ông Briand, ung dung nhẹ nhàng đáp :

— Phải. Bước Calais.

Câu trâm tọc của ông Briand mẫn mà ở chỗ bước Calais (pas de Calais). Vì đó là cái eo biển phân cách nước Pháp và nước Anh.

Vì câu trào phúng mất mẻ đó, ông Briand đã giữ được thể diện cho nước Pháp. Vì thử ông không nhanh trí

khôn, thì câu truyện đã hóa ra câu truyện nhục quốc mạng như các vị sứ thần của ta ngày xưa sang sứ Tàu. Biết đâu lại chẳng vì đó mà sinh ra nhiều sự rắc rối cho việc giao hiếu của hai nước; biết đâu hơn-bình thế giới không vì đó mà đổ nát, biết đâu... nhưng cứ biết đâu mãi, thì đến cùng sụp cả trời.

Khoa ngôn ngữ cần cho nhà ngoại giao là thế. Ông Lloyd George riếu ông Briand, ông Briand riếu lại, ai nhiều trí khôn, ai tài riếu hơn thì được. Vậy tưởng việc ngoại giao có giao quách cho bọn văn-sĩ hoạt kê là hơn cả. Nước Anh thì bọn ông Bernard Shaw, nước Pháp thì bọn ông Cami, Fouchardière mà cũng làm thì ông Vautel cũng được.... Lúc đó, hội đồng của hội Vạn-quốc chắc là vai vế hơn ngày nay, mà lối hoạt kê lại đứng với tôn chỉ của hội biết bao!

Ngoảnh về nước nhà, nhớ lại thừa xưa, các cụ đi sứ tàu, ngày thường phải giữ đến tài ngoại giao luôn, không tin cứ xem ngay truyện « Trạng Lợn » thì đủ biết.

Mà vì có cho là truyện huyền, thì ông Mạc-dĩnh-Chi kia, cũng là một nhà ngoại giao có tài đấy. Quan tâu lấy một câu trong sách mà chế nhạo người Annam nói tiếng như chim, mà ông trạng M. Đ. Chi đối lại bằng một câu trong sách để riếu giọng người Tàu như giọng ếch, thì tưởng cũng hoạt bát, mẫn tiệp, cho đầu rằng đã phải làm mất mấy ngày mới xong.

Tứ-Lý

MUỐN BIẾT TẠI
Báo quán Phong-hóa
có gì lạ
Nhớ xem trang 14

RÚT NỌC LẬU GIANG

(Nhờ lời của M. Nguyễn-văn-Sáng Hadong)

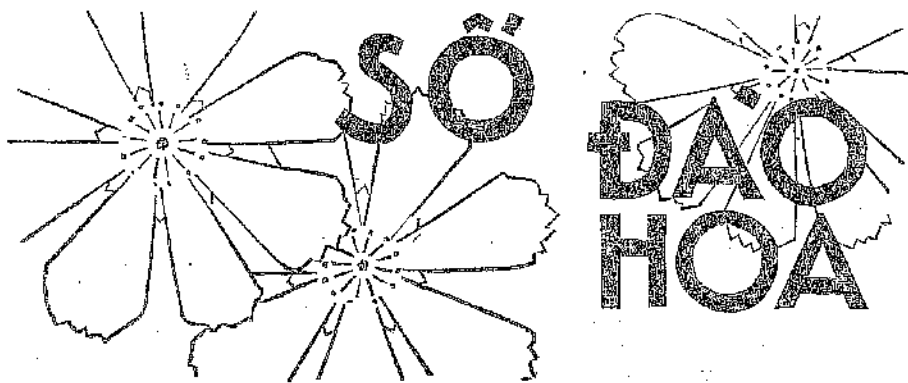
Từ hôm 1er août nhà thuốc Bình-Hưng dọn lại ở 67 phố Cửa-Nam Hanoi, đặt ra phiếu thưởng sách thuốc cũng mua hàng được trừ 20% được nhiều các bạn hoan nghênh người ca tụng sách thuốc, nói rõ các bệnh, người vui thích mua hàng được giá hơn. Hiện tôi đã được đọc quyển sách thuốc, cũng đã dùng qua thuốc, xin giới thiệu các bạn. Như người sau khi khỏi chứng bệnh Lậu giang, Hạ-Cửu, còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, thỉnh thoảng ra đôi tí mù, có người qui đầu lại ướt đẫm, đỏ đỏ, nhờ thuốc Kiên-Tĩnh-Tuyệt-Nọc-Lậu-Giang là khỏi rất hẳn. Nặng 5, 6 hộp, nhẹ 2, 3 hộp. Giá 1\$401 hộp.

Bệnh lâu lâu ký đương phát, thấy mủ nhiều, có khi lại thấy máu, xưng tức cương đương đầu đi dài ít mớ mớ vào thấy đần (période aiguë) dùng ngay nhẹ 2, 3, 4, hộp, nặng 5, 6, 7, hộp là khỏi mất hạn 10150 một hộp.

Bệnh Giang lở loét qui đầu, nổi hạch phác mụn, hấp sởi, có người thấy chân tay mỗi một, nổi mẩn đỏ đốm tí. Dùng 1 lọ thuốc Giang 0\$70 là khỏi. Nặng 3, 7 hộp nhẹ 2, 4 hộp. (Các thứ thuốc đến không có chất độc không công phát, hại sinh dục hay sức khỏe, đến bà có mang dùng cũng được). Xin cứ lại Bình-Hưng 67 phố cửa Nam Hanoi mà mua. Ở xa gửi thư về hoặc mua tại xứ M. Bình-Hưng 67 rue Neyret Hanoi. Ai hỏi về các chứng bệnh xin phúc đáp bằng mail, hoặc gửi về xin sách thuốc sẽ miễn. Xin gửi theo timbre 0\$05.

M. NGUYỄN-VĂN-SÁNG HÀ-ÔNG.

Truyện một anh chàng xinh trai của KHÁI-HÙNG

(Tiếp theo)

Vườn hoa không ánh sáng
KHÔNG ngờ cái thời kỳ nào động nhất trong cuộc Âu chiến lại là một thời kỳ rất bình - tĩnh trong đời tôi: Năm học khóa 1916-1917.

Thực ra, tôi cũng chẳng biết có cuộc Âu chiến, nếu một hôm ông giáo dạy chữ Pháp không thuật cho chúng tôi nghe những sự tàn ngược của giặc Đức. Ông dầm dẫm nước mắt mà phân nàu rằng nhà ông, một tòa nhà to lát, đẹp đẽ ở xứ Normandie đã bị quân Nhật-ahí-Man bắn phá không còn một viên gạch lành. Từ hôm ấy, tôi yêu ông và thương ông quá.

Nhưng tuy tôi chỉ hiểu tờ mờ về cuộc chiến tranh của loài người, mà cuộc chiến tranh của loài vật thì tôi lại được mục-kích tính tương lắm; cuộc chơi dễ.

Thời bấy giờ, trong trường Bảo-hộ hình như có dịch chơi dễ. Bọn học trò, lớn, bé đua nhau đào đất bắt nào để oản-mòn, nào để crac, nào để cắt-lần. Có kẻ sáng dậy sớm, ra nằm sấp, nghiêng đầu, ép tai xuống bãi cỏ hàng nửa giờ để nghe xem tiếng dế kêu ở đâu. Rồi họ nuôi những con vật bé nhỏ mà hằng hái, dặt tọng ấy vào trong một cái hộp «bích-qui» đầy cát, đục hang cho nó ở, phủ cỏ lên trên cho nó được mát. Đêm đến, tiếng kêu «khiêu binh» kêu dậy khắp trong buồng ngủ, vì mỗi cậu học trò đều có một lỗ để gối ở đầu giường.

Không gì làm cho tôi sung sướng bằng được chứng kiến cuộc gặp gỡ của hai kẻ thù tí hon ấy. Chúng nó dương bộ râu, ra oai và đưa chân trước lên múa mành giữ miệng, làm đến nhiều điệu bộ. Con nào can-dâm thì xông phăng vào đá liền. Rồi khi thắng trận, đứng phưỡn ngực, cọ càng vào cánh, bắt khúc khải hoàn ca.

Tiếc rằng tôi không phải là chàng chú XIII để thuật cuộc chiến tranh ấy cho có vẻ khoa học, mà cũng không phải là một nhà phóng sự để tả cuộc chiến tranh ấy ra một trang lịch sử. Tôi chỉ là một cậu học trò, dù là cậu học trò đồ đầu...

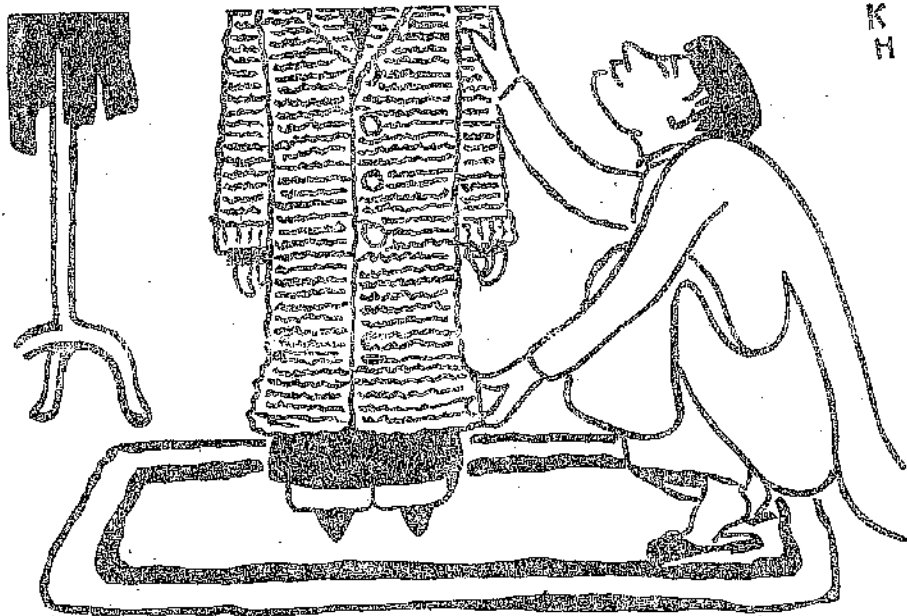
Nhưng một hôm cuộc chơi dễ đã khiến tôi lưu ý đến một vấn-đề tâm lý ái-tình (To tát vậy thay!)

Hôm ấy, một người bạn học tôi thả hai con dế đục vào trong bãi chiến trường. Chúng tôi xúm đông lại coi. Nhưng hai con vật âu yếm chạm bộ râu vào nhau như để ký một bản điều

ước dinh chiến, rồi cùng lãn-đạm làm ngo quay mặt đi. Dĩ nhiên chúng nó vào nhau, chúng nó cũng chỉ lui. Có người nghĩ ra một kế: Thả một cô dế cái vào trận địa. Tức thì hai đội quân choảng nhau liền.

Anh em thích chỉ vỗ tay cười vang. Tôi cũng cười theo, nhưng chẳng hiểu sao lại có chuyện lạ lùng ấy. Phải, sao khi thả con cái vào đó, hai con dế lại đánh nhau? Tôi đem câu chuyện này hỏi anh Ngôn, một người bạn lớn tuổi, thì anh cười ngất bảo tôi:

- Vì ái-tình chứ còn tại sao nữa.

Từ đó, tôi hết lòng làm thân với anh Ngôn, để cố dò xét cho biết ái-tình là thế nào. Và cũng vì sự giao-du ấy mà tôi học được nhiều sự mới lạ lắm. Chẳng hạn: Người ta ai ai cũng phải có ái-tình. Không ái-tình, con người sẽ khô héo.

Bạn tôi lại mở cho tôi xem một quyển sổ con, trong đó, anh chép rất nhiều câu châm ngôn về ái-tình. Thí dụ: «Người không ái-tình như vườn hoa không ánh sáng», hay là «Ái-tình như hạt móc buổi sáng»... Còn nhiều câu hay lắm nữa, mà anh Ngôn đều nhận là chính anh nghĩ ra, nhưng tôi đoán chừng anh nói dối.

Tôi lấy làm tức bực quá. Những lời giảng nghĩa cũng là những câu châm ngôn của bạn tôi vẫn không làm cho tôi hiểu thế nào là ái-tình, mà nếu quả thực tôi không có ái-tình, thì chẳng lẽ tôi chỉ là một cái vườn hoa

không ánh sáng, là đóa hoa chết héo vì không được sương buổi sáng tưới nhuận?

Tôi chợt nghĩ đến cô Trịnh ở hiệu ông tây Núi.

Từ hôm nhập học, đã ba, bốn chủ nhật, ra phố chơi tôi bạo dạn đi qua hàng cô ta. Lần nào thấy tôi đứng lại ngắm hàng hầy trong tủ kính, cô ta cũng chạy ra chào tôi, và hỏi sao khi dạo phố, tôi không vàng lời cha tôi mà diện mũ mới cho thêm bánh trái.

Trời ơi! cái mũ «bê-rê»! Tôi cầm đầu cúi thẳng. Nhưng tôi xem chừng cô Trịnh cũng không ghét gì tôi. Nồi đùa tôi mà vẫn cười tươi như đóa hoa. Đó hẳn là đóa hoa đượm hạt móc của anh Ngôn. Còn tôi thì bao giờ gặp cô Trịnh, tôi cũng nóng bừng cả cả hai tai. Hay đó là ái-tình? Tôi tự hỏi, trong lòng ngờ vực, phân vân.

Cái áo tôi

Sợ câu truyện tâm lý ái-tình làm cho độc giả buồn ngủ rũ, tôi vội vàng thuật ra đây vài việc rất tức cười (ấy là tôi tưởng thế) đã xảy ra trong quãng đời 1916-1917 của tôi. Vội lại, tôi cũng cần kể những câu truyện ngắn ấy để chứng thực cho lòng ngây thơ, khờ khạo của tôi, của một cậu «má-bùn» đã mười bốn, mười lăm tuổi đầu mà không hiểu ái-tình là gì?

tiệc ph bảo ai

má cái áo sa tanh của tôi lại vừa rộng vừa dài lê thê. Nhất là ống tay áo, thò ra ngoài, che gần kín hai bàn tay. Tôi mu

Trời tuy đã rét mà tôi không dám mặc nó vào, vì sợ anh em chế nhạo. Tôi chịu khó co ro trong cái áo trắng, xin th và cái áo nịt, đến nỗi có kẻ ngờ rằng mặt tôi quá bần-xỉn, để dành áo mới.

Ngày chủ nhật ra chơi phố chẳng lí khi tôi mặc áo trắng, bắt đắ-dĩ tôi phải để lại cái áo sa tanh vào người. Nhưng tôi khôn khéo lúc nào cũng ẩn hai tay vào túi áo cánh làm như rét lắm. Thực chỉ cốt để nâng áo sa tanh lên cho vạt cả đờ dài, và nhân thế giấu tay áo tể. Vì một việc gì mà phải thế tay ra ngoài thì thực là một sự đau lòng cho tôi lắm.

Ấy bởi thế mà sự dài trong y-phục là kẻ thù rất đáng ghét của tôi.

Nay được dịp cô tôi đưa đi may áo, và cha mẹ tôi không có ở đây mà bắt thợ may cắt dài phồng lớn, tôi bèn lừa lúc vắng cô tôi, tôi thì thầm dặn bác cai thợ cắt áo tôi cho tôi thực ngắn, dù ngắn hơn áo sa tanh cũng đành chịu.

Hôm tôi mặc áo mới đến nhà cô tôi, cô tôi giãy nảy kêu ngắn quá, rồi tức tốc kéo tuốt tôi lên hiệu để bắt chữa lại. Nhưng, than ôi, bác thợ may lại quên không chừa vãi để hông tức huông gấu.

Cô tôi nhất định bắt thế nào cũng phải chữa cho dài thêm (có lẽ cô tôi đã biết tình cha mẹ tôi, sợ sẽ bị cha mẹ tôi kỷ kẻo). Bác thợ may nhận lời xin chữa được.

Quả bác ta chữa được thật, nghĩa là bác ta ăn thêm một miếng da xuống gấu, mà lại cau vụng, khiến vạt áo xộc ra như cái váy đầm, trông đến hay.

Cũng như cái mũ «bê-rê», cái áo của tôi đã làm trò cười cho anh em bạn học. Họ chế riếu tôi mặc «mốt» gái Thượng hải. Có anh lại nói một câu độc địa này nữa:

- Để thường áo của con gái nước tây Núi thả cho nó đấy.

Ăn kem

Nhưng câu truyện cái áo tôi chưa thấm vào đâu với câu truyện ăn kem hộp. Vì nó chỉ tỏ rằng tôi ngốc, chứ câu truyện tôi sắp kể mới thật là được cá tính ngu khốn, ngu nạn của cậu bé ghé nhà quê ra tỉnh, hơn nữa, của chú tôi ở mán rừng về thăm thành phố Hanoi được.

Tôi trừ trừ mãi trước khi hạ bút thuật những lời sau đây, vì thiệt là gì, tưởng cũng khó lòng có người tin. Nhưng được rằng đó là sự thực. Nhưng quí quen đó là sự thực. Nếu có cần phải viết đến toàn danh dự của một cậu học trò dốt đầu mà thế, tôi cũng mạnh bạo xin để thể ngay chẳng chút do dự.

Chủ nhật ấy, tôi vừa nhận được đầu đồng bạc lương tháng nhà cấp cho. Cứ tiêu vật trong khoảng ba mươi ngày đủ b

Anh Thái, người bạn học cũ, hiệu trưởng tỉnh nhà với tôi, cũng theo tôi ra chơi dăng cô tôi. Thấy tôi được c tôi cho đồng bạc, anh liền khen t giàu và khuyê tôi nên thết anh mộ

THEO GƯƠNG KHOA-HỌC

Theo khoa-học chúng tôi chế ra phương TỰ LAI HUYẾT, đổi huyết cũ sinh huyết mới, có thể giúp ích cho loài người không bao giờ bị bệnh, người ta cần có huyết tốt, mảy đủ nuôi cho thân-hể, tai mắt được hồng hào, gân-xương được mạnh mẽ, chân tay được cứng cáp, khuôn-khỏi cho tinh-thần... nếu mà huyết xấu (huyết hư tác bệnh), da xám mắt xâu, nhức đầu chóng mặt, đầu mới thân-thể, các chân lông đứng dựng, (khiêu bất hạp) về các bệnh truyền-nhiễm, như: sốt rét, dịch hạch v. v... Đàn bà kinh không điều, thấy kinh hay đau bụng, nổi mụn, nổi cục, huyết ra xám đen, có khi ra khi hơ nữa, hoặc bị truyền-nhiễm uoc bệnh tinh, tiểu tiện vàng, đục, đại tiện táo kết, (cửa mình) ra chất nhờn, cùng các bệnh khác v. v...

Dùng TỰ LAI HUYẾT này, khỏi hết các bệnh kể trên, tăng thêm sức khỏe, mau đường-thai nghén, dưỡng nuôi con mà dùng thuốc này, sửa rất nhiều mà thơm, các cô dùng thuốc này, kinh nguyệt điều hòa, da dẻ chúng gà, má hồng sinh đẹp giá 1\$00 một hộp (6 hộp 5\$00). Muốn hỏi điều gì, gửi timbre 0\$05, lấy quyền Bệnh nguyên, timbre 0\$10.

LÊ-HUY-PHÁCH, 12, Route Sinh-tử, Hanoi

Chi-điểm các tỉnh: Saigon, M. Dương-vân-Vỹ, 109 d'Espagne (Tiệm bán đồ đồng) - Nacu-định, M. Châu-Nam-Lợi, 220 Marechal Foch - Haiphong, M. Nam-Tân, 82 Bonnal - Vinh, M. Sinh-Huy, 44 Rue de la Gare - Bình-Định, M. Lợi-nguyên, Rue Lợi-nguyên - Louangprabang, M. Havan Freres. Căn đại-lý khắp các nơi, ai muốn làm bệnh thư hỏi thế lệ. ĐỀU CÓ QUYỀN BỆNH NGUYÊN TẶNG CÁC NGÀI

tiệc phở. Tôi ngâm-nghĩ mấy phút rồi bảo anh Thái :

— Không, ta đừng ăn phở. Vì phở soàng lắm, ở công trường cũng có. Ta mua kem ăn đi!

Ngày thường, tôi vẫn nghe anh em khoe ăn kem mát và ngon lắm, nhưng xin thử thực, tôi chưa hề trông thấy mặt mũi kem ra sao. Anh Thái cũng vậy. (Sau này tôi mới rõ). Thế mà, khi tôi hỏi đã được ăn kem chưa, anh lại làm ra mặt thành thạo lắm, đáp liền:

— Kem thì tôi còn lạ! làm bằng trứng gà chứ gì!

— Thế thì may quá, tôi đang sợ không biết mua kem ở đâu.

Rồi chúng tôi lê gót giày trên vỉa hè đi tìm một hiệu bán kem. Vào một cửa hàng bán tạp hóa ở hàng Đường (hàng Đường thì hẳn là có kem), tôi gõ tay lên bàn, đồng dục nói:

— Tôi mua kem!

Chủ khách hỏi:

— Tôi mua kem! đi may áo, lấy mà bắt n, tôi bèn thăm dạn rồi tôi thực lạnh cũng

ên nhà có n quá, rồi iệu để bắt , bác phở ai để hồng

nào cũng ó lẽ cô tôi sẽ bị cha may nhận

bắt, nghĩa miêng đạ ung, khiến làm, trông

— Kem con gà, ló? Bán tôi cái giống quá quyết đáp lại: — Phải, kem trứng gà. — Vàng, ló? — Phải, vàng. — Hộp to hay hộp bé? — Chúng tôi đưa mắt nhìn nhau; tôi hỏi:

— To thì bao nhiêu tiền? — Hai hào thôi. Có mô không? — Mua.

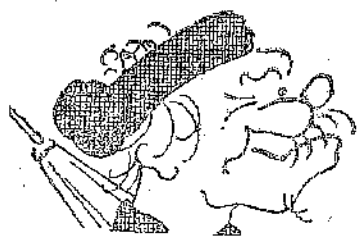
Vừa ra tới hè, tôi hí hoáy mở hộp kem rồi chia nhau mỗi đứa một nửa... ăn.

Trời ơi! ngày nay nghĩ lại, tôi còn ghê tởm. Kem đánh giấy mà chúng tôi cũng cố nhấm nhấm, nhấm nhấm nhà được. Nhà cho biết nữa, chẳng lại mạng tiếng ở Hanoi không biết kem là gì. Cửa hàng tôi, tôi cũng thấy khó ăn, nhưng tôi cho là buổi đầu chưa quen (cũng như phở mát ấy mà), tiếp dần dần rồi làm mới biết là ăn kem ngon và mát.

Đã đây tôi thời ấy kể cũng tốt lắm đấy chứ, vì chiều hôm ấy, tôi chẳng đau bụng đau bao gì hết...

Cứ suy một câu chuyện ăn kem này đủ biết tôi thực cũng đáng không hiểu ái-tình là cái gì. Phải chăng, các bạn độc giả?

(Còn nữa)

CƯỜI.

Của T. Vâu

Tức

Quan tòa — Tên anh là gì?

Tội nhân — Dạ, bẩm quan lớn, tên con là Ng-vân-Sáu tức Sáu-dông, tức Văn, tức Ngọc, tức Xuân, tức Phúc, tức Yên, tức Khoát, tức Hưng, tức Lâm, tức Ninh, tức Quý, tức Thủy, tức Hải, tức An.

Quan tòa — ???

— Thưa thầy, 800 triệu người.

— Cậu Âu có bao nhiêu?

— Thưa thầy, 400 triệu.

Trò bé trả lời một cách rất lanh lẹn.

— Thế nhà em có mấy người?

— Con không biết.

Thầy (quát) — Sao lại không biết?

Trò (run run, trả lời) — Vì thầy chưa dạy mà!

tôi lại bám lấy cổ anh, để anh công tôi sang.

B — ???

Bồi — Vô ích! ông chả tới cũng không ăn được đâu!

Của N. V. Cương Hanoi

I. Cẩn thận

A — Kia bác B làm sao lại mang hai chiếc ô đi theo?

B — Vì lúc trời mưa, nếu lối quen chiếc ô thì đã có chiếc kia.

II. Chung

Lý Toét mua chung với xã Xê một con lợn. Một hôm, Xê báo Toét rằng:

— Ngày bác Toét, tôi muốn giết lợn đây, bác ạ, bác định thế nào?

— Kê. Tôi không muốn giết đâu. Bác giết thì cứ việc mà giết.

— Được, tốt lắm, tôi giết một nửa của tôi, còn một nửa của bác thì kệ bác.

Của N. C. Chúc Hanoi

I. Mưu mẹo

Thầy giáo bảo Nhàn — Anh hãy tả qua cái hình dáng của em anh.

Nhàn — Thưa thầy, con không có em ạ.

— Cứ bịa ra mà nói cũng được chứ gì.

— Thưa thầy, nói bịa, điều ấy con quyết không bao giờ làm.

II. Lý sự ăn trộm

Quan huyện — Ngày tên trộm kia, trông người khỏe mạnh, sao lại làm cái nghề hèn hạ ấy?

— Bẩm quan lớn, hẳn ngài là người có học thức cũng biết câu chuyện này: « Chỉ có người hèn, chẳng có nghề chỉ hèn » Như thế thì con thiế tưởng nghề của con cũng không phải là hèn. Đám xin quan lớn soi xét cho.

Của Khoa

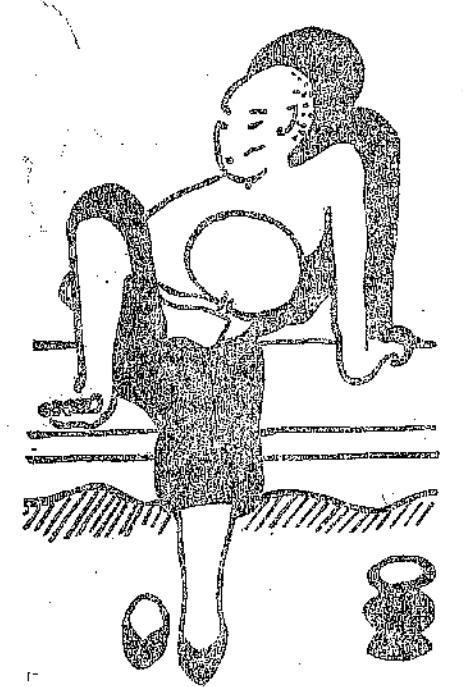
Thế mới chưa!

Quan tòa — Làm sao anh đánh nó chết?

— Bẩm, nó lão.

— Nó lão mà anh đem đánh nó chết à?

— Bẩm quan, cho thế bện sau nó mới chữa.

Của L. V. Hồn Vinh

I. Thầy Mạnh chờ ai?

Trò — Thưa thầy, tàu mã bắt viên thiên lý nhi lại nghĩa là gì ạ?

Thầy đồ — Tàu là chạy, bắt viên chẳng xa, chẳng xa tức là gần, thiên lý là ngàn dặm, nhi lại là má lại. Vậ cả câu nghĩa là: chạy gần một ngàn dặm mới ngán mặt lại.

— Thưa thầy, ai mà giỏi chạy thế?

— Thầy Mạnh chờ ai?

Có mạnh mới chạy được như thế chứ?

II. Vì thầy chưa dạy

Trong lớp sự bị, giờ địa dư, thầy giáo hỏi trò bé:

— Châu Á có bao nhiêu người?

Của T. Đà Campham Bè

I. Ngớ ngẩn

Bà Nhè — Ngày bác Côm, nguy quá, tôi có chai rượu, không biết con Tèo nó làm thế nào mà tụt núi xuống, không lấy lên được, rượu hả mắt hơi, bác có cách gì lấy lên hộ.

— Khó gì! đem đập cái chai ấy ra là lấy được nút ngay.

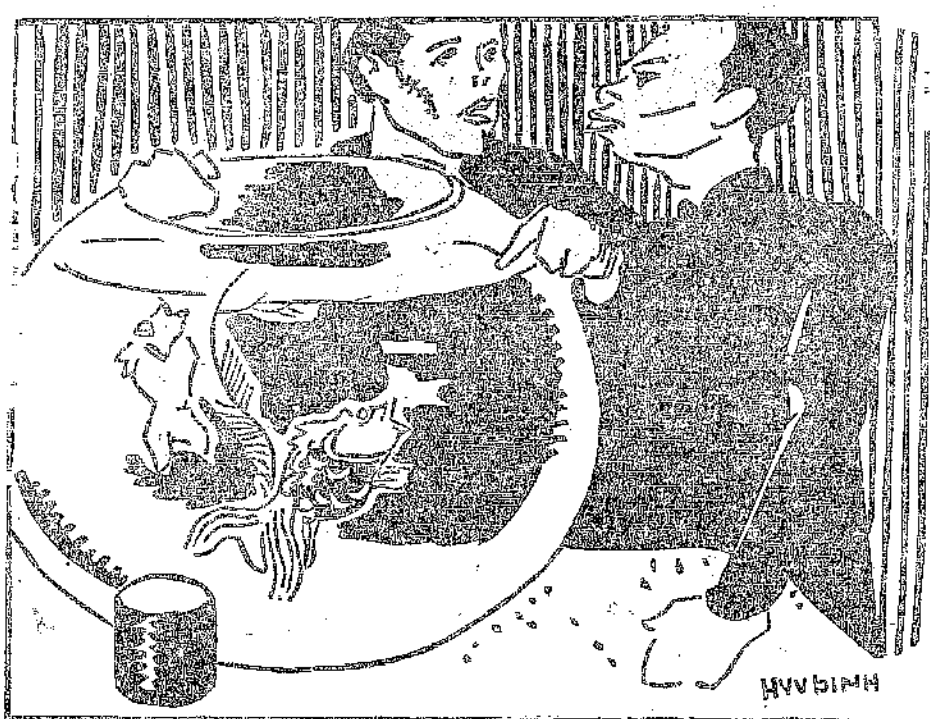
II. Loanh quanh

A và B đi chơi phải qua một cái suối con.

A — Tôi có cách này làm, hai ta không ai phải lội nước cả.

B — Cách gì?

A — Anh bám lên cổ tôi để tôi công anh sang, r i

— Chắc những con cá này buồn ngủ lắm thì phải, lúc nào cũng thấy chúng nó ngáp

THUỐC LẬU HỒNG-KHÊ

Bệnh lậu mới mắc phải, hoặc bệnh đã lâu chữa không rút nọc. mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy trong nước tiểu có vẩn, uống thuốc này đều khỏi rút nọc. Thuốc đã mau khô, lại không công phạt, nên được anh em chị em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người Tây, người Tân cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không thuốc nào hay bằng thuốc lậu Hồng-khê. Giá 0\$60 mỗi ống. Bệnh giang-mai, bệnh bạch lãn soi, nóng rét, đau xương, rất thịt, rức đầu, đi mê-day, ra máu sả, hoa-khê, phá lở khắp người, uống một ống thuốc là kiến-hiện, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60 mỗi ống. Xin mời quá bố lại hoặc viết thư về, lập tức có thuốc gửi nhà giấy-thếp đến tận nơi.

HỒNG-KHÊ ĐƯỢC-PHÒNG

88, Route de Hué (số cửa chợ Hôm) Hanoi — Téléphone 755

ĐẠI-LÝ HỒNG-KHÊ — M. Đức 73, Belgique, Haiphong — Ich-sinh-Đường 190, phố Khách, Nam-dịnh — Xuân-Hải 5, Rue Lac-sơn, Sơn-tây — Phúc-Long 12, Cordonnier, Hai-duong — Bát-Tiền, Maréchal Foch, Vinh — Bát-Tiền, Paul Bert, Huế — Bát-Tiền, Tourane marché — Rue Marché Nha-trang — Đức-Thắng 148 Albert 1er Dakao Saigon — Có đại-lý khắp hạ Kỳ — Ai muốn nhận làm đại-lý xin viết thư về thương-lượng.

huyết tốt, ác bệnh), há kinh, táo kết, m, các cô abre, 0\$10. Bonnal — nói thể lệ.

CUỘC ĐIỂM BÁO

« Lân thần tiên sinh » ở báo Trung Bắc hay nói nhiều câu chuyện lẩn thẩn, cái đó là một sự tự nhiên rồi. Nhưng có lần câu chuyện không ai nghĩ đến bao giờ mà ông lẩn thẩn kia cũng ngồi lẩn thẩn bàn tới một cách rất sốt sắng, rồi lẩn thẩn bắt các độc giả báo đó cũng lẩn thẩn nghe chơi như vậy.

Có gì đâu! Ông ta lẩn thẩn nghĩ đến hai chữ râu mày, rồi viết một bài đại luận về hai chữ đó. Đại ý, ông ta cho rằng các cụ ta ngày xưa dùng chữ đó để chỉ bọn đàn ông không được đứng. Vì đàn bà cũng có mày. Vậy theo ý ông phải gọi là « râu lông nách » mới đúng, vì - vẫn theo ý ông - đàn bà họ nhỏ đi kỳ tiết.

Thế là ông Lân thần đã cùng với độc giả Trung Bắc cùng lẩn thẩn bàn về một vấn đề quan trọng và giải quyết vấn đề ấy.

Tưởng chỉ có một ông Lân thần hay nghĩ tới những cái kỳ khôi như vậy. Ngờ đâu, trong mục « báo giới », báo Nhật tân số 54, cũng cùng ông Lân thần cùng bàn đến sự ấy. Theo ý báo Nhật tân, gọi là « râu lông nách » cũng không được, vì đàn bà họ cũng có lông nách! Tiếp theo cái sáng kiến đó, N. T. viết rằng đàn bà ta không mấy người nhổ lông nách, và trách mắng ông Lân thần rằng, chắc hẳn ông đã được nhiều phen nhìn nách họ!

Thế là vấn đề « râu; lông nách » đã được hai báo bàn tán và giải quyết.

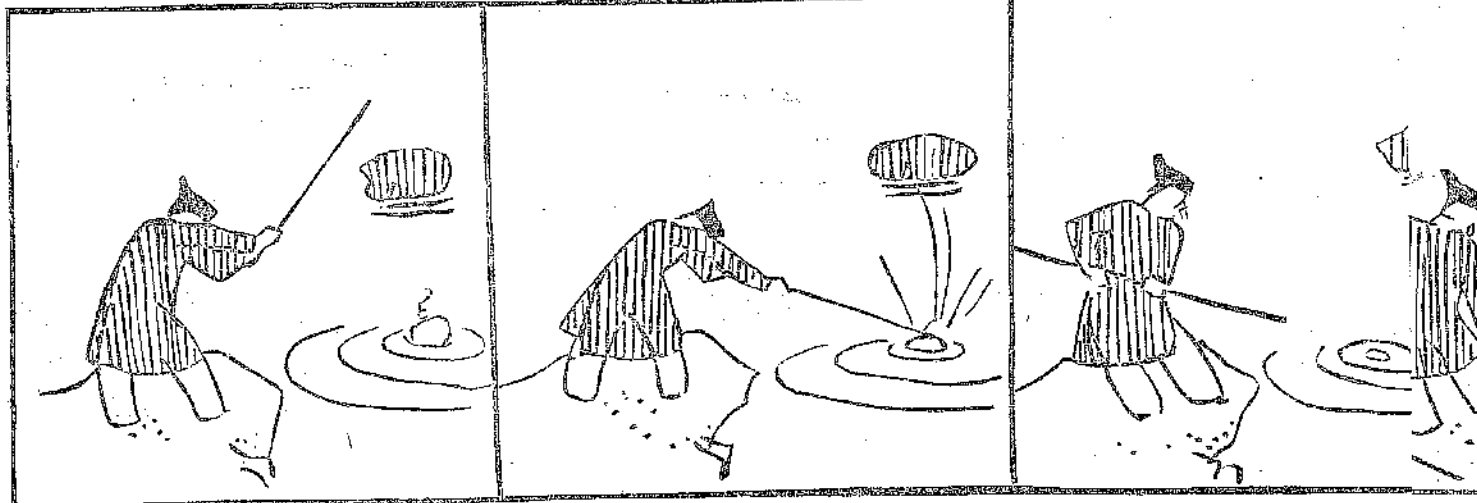
Ước ao rằng, từ nay, cứ theo một cái phương châm làm việc như vậy, báo Trung bắc và Nhật tân, sẽ lần lượt bàn đến những vấn đề quan trọng khác: cái rốn của con người, tại làm sao đàn ông lại có vú, ý nghĩa của những nốt ruồi, triết lý của những mụn trứng cá.....

.....Thì may cho quốc dân lắm, may cho các độc giả lắm - nhất là các độc giả hai báo đó - mà nhà viết báo cũng tỏ được ra rằng đã làm trọn cái « thiên chức » của mình.....

Lại câu chuyện tám

Từ Ly có dẫn một lời nói của nhà triết lý Héraclite « On ne se baigne pas deux fois dans le même fleuve », để tỏ cái ý mọi sự ở trên đời đều thay đổi và đi mãi như giòng nước chảy xuôi, không bao giờ ngừng. Ông Lãng nhàn ở Nhật tân cho cái ý đó là không phải, rồi ông dịch rằng: « Người ta không tắm hai lần, đâu cùng một chỗ sông ».

Tôi, tôi tưởng người ta tắm một ngày lần một chỗ cũng được, nhưng

- Tội gì mà chả kêu lấy quả bí kia

ông Lãng nhàn không tưởng thế, vì ông không có dịp nào tắm ở sông đến hai lần, mà có lẽ một lần - ông cũng chưa tắm bao giờ.

Ông có tắm, nhưng là tắm bên cái chum, cái vại và chiếc gáo.

Tắm như vậy, ông đã tỏ ra ông là một người Annam biết kính trọng lẽ lối cũ: ông cha ta tắm ra sao thì ta cũng tắm như vậy.

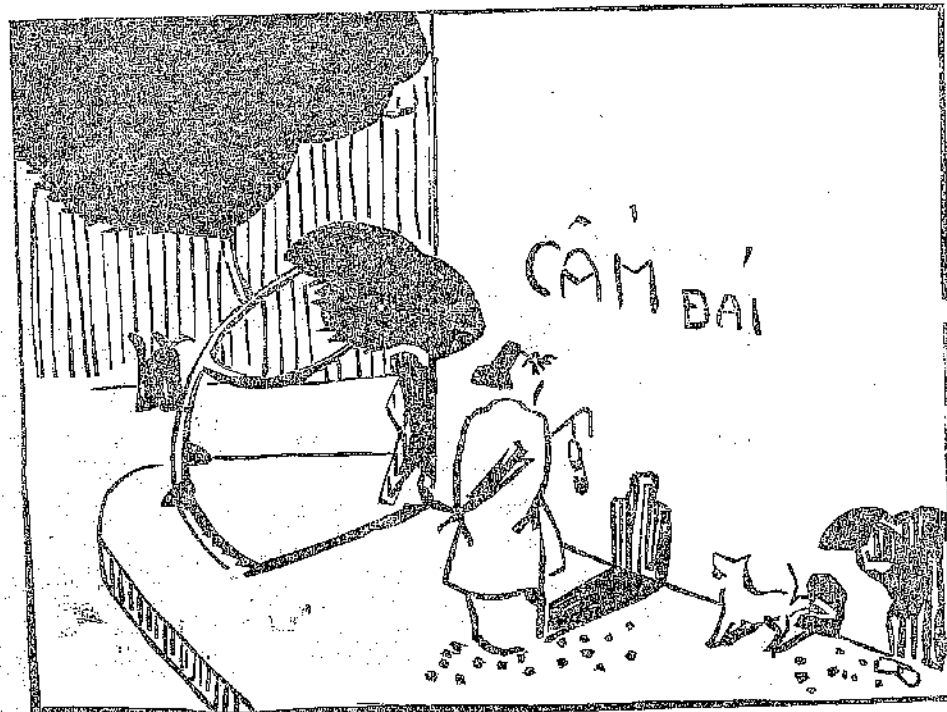
Thế mà ông còn nhún mình, ông không dám nhận là người quân tử, ông chỉ « mong ước tu sao cho gần đến bậc quân tử » mà thôi.

Vậy ông Lãng nhàn « gần quân tử » ơi! người quân tử có ba điều vui. Ba điều vui ấy của ông là thế này: Điều thứ nhất, khinh người đi lính tập (N. T. số 54), điều thứ hai, khinh người đi làm bồi - Còn điều thứ ba của ông là: khinh mạn độc giả.

Tôi, tôi xin thú thực chỉ có một điều khinh, mà điều ấy chỉ mới có khi đọc xong bài của ông mà thôi: tôi khinh ông.

Ông vui lòng vậy.

Thạch-Lam

L. T. - Lại! Cá m đái thì sông thế quái nào được?

Lễ tạ lễ

(Tiếp theo và hết)

Tôi reo lên một tiếng lớn, giương đôi mắt lại lớn hơn, nhìn Linh mà không nói thêm được nữa lời. San đó chừng năm phút, tôi lấy tay cứ bọ mãi vào má mình xem có phải tôi nằm mơ không. Linh muốn giúp cho việc thí nghiệm của tôi, thật tôi quả vào vai, rồi vừa cười, vừa gào vào tai tôi:

- Trông anh đực người ra như chúa lâu nghe kèn, tôi nín cười không được. Tôi cười mà nước mắt rơm rớm, bảo Linh:

- Vì tôi mừng quá, tôi sướng quá! Trời ơi! làm báo, lại được làm ở tòa báo anh làm! Anh có biết tôi mong mỗi biết chừng nào không?

Cái sung sướng của tôi là một dịp để Linh tiêu hoang. Anh kéo ngay tôi lên hiệu cao-lâu và làm như một người không bị túng bao giờ, sai dọn những món mà tôi thấy ngon vô cùng, nhưng lo ngại cho ít tiền anh mới vay được.

Rồi ngay chiều hôm đó, anh ta dẫn

tôi đến giới thiệu với ông chủ nhiệm mà báo.

Tôi còn nhớ bữa đó là hai giờ rưỡi một chiều thứ sáu, trời lác-đác mưa.

Tôi lại nhớ khi từ cổng bước vào hẻm của tòa soạn, lòng hồi hộp không biết trong ngân nào, quả tim như lộn tùng phèo quan mấy mươi vòng trong ngực. Tôi tưởng chừng như sắp vào một nơi nghiêm trang, một viện hàn-lâm có các nhà tri thức họ khinh mình như... một đồ tồi.

Nếu không cùng đi với Linh, và nếu Linh không nắm lấy tay tôi để trợ lực, thì tôi đã ngã quay ra mấy lần.

Trong tòa soạn, hai bên cái bàn giải, thảm xanh vừa dài vừa rộng, bốn, năm Xà-tông đang ngồi, người đọc, người viết, người hút thuốc lá và trông lên chiếc có quạt máy trên trần.

Một cái bàn nữa ở trong cùng, gần lối cửa, kê áp với cái bàn giải thảm. Đó là bàn giấy ông chủ nhiệm. Từng cộc sách và từng chồng giấy để bộn rộn hai bên.

Các ông thấy chúng tôi vào chỉ ngừng lên bắt tay Linh một cái rồi ai lại việc này, nghĩa là ai đọc cứ đọc, ai viết cứ viết, ai hút thuốc lá cứ hút thuốc lá. Họ không để ý gì đến tôi.

Linh nói nhỏ với ông chủ nhiệm, mấy câu, ông liền buông bút ngừng trông tôi suốt từ đầu tới chân. Tôi thì cứ vờ vờ mãi cái mép áo the, thận trọng như một người con gái.

Linh ghé tai tôi, nói: - Người ta không ăn anh đâu mà sợ. Rồi kéo tôi lại gần, làm như một người lái buôn khoe đồ hàng tốt, Linh bắt đầu kể những tài năng, học thức và tính nết của tôi.

Ông chủ nhiệm hỏi tôi có viết được gì xả thuyết, bình luận, có thuật được các việc lớn xảy ra và có đánh máy được không? Linh trả lời rằng được cả. Rồi

Rốt cuộc, ông cho tôi làm phụ thư ký đánh máy và thuật những việc quan trọng trong tuần lễ.

Lúc ra về, tôi phàn nàn rằng, chế độ có những việc như thế thì cần gì phải cầm cụ bao nhiêu lâu, việc gì phải học nghề... Tôi tưởng ít ra cũng được

Kiểu nhà đẹp do tay người chuyên-nghiệp vẽ

Chúng tôi đã ngoài 16 năm chuyên-nghiệp vẽ kiểu nhà. Vì được lòng tin của các ngài trong ba kỳ, nên chúng tôi đã lập thêm một sở nữa ở THANH-HÓA. (Xin tính giá hạ)

TOUT POUR ARCHITECTURE

NHUẬN - ÔC

SIÈGE : 168, Rue Lê-Lợi, HANOI (Gần trường Thê-dục)

AGENCE : 63, Avenue Maréchal Joffre, Thanh-Hóa

SI VOUS VOULEZ FAIRE D'...

« L'AMI DE LA JS »

BULLETIN PÉDAGOGIQUE PUBLIÉ PAR UNE RÉUNION DE PROFES...

ABONNEMENT

DIRECTION aueh

UN NUMÉRO SERA ENVOYÉ À TITRE

Tout abonnement à l'A. J. S. année scolaire 1934-35 donne

Fautes de Français Expliquées contre de

Petit Concours Amusant de l'A. J. S. Nos lecteurs trouveront J.

CUỘC BIỀM SÁCH

Tôi không đáp được nửa tiếng, sững quá, đứng phồng ra đờ, đờ chín cả mặt lên.

Ông chủ nhiệm lại tiếp :

— Vậy từ nay, tôi trao cho ông một việc quan trọng hơn. Tôi biết ông có khiếu... có một thứ tài như anh Buster... ông có biết Buster Keaton không?

— Không!
— Keaton là một nhà tài tử, mặt thần nhiên lơ đãng mà đờng khôi hài thì có ý vị lắm, mỉa-mai lắm. Vậy tôi muốn ông từ nay viết văn khôi hài...

Viết khôi hài? Tôi, một người đứng đắn, đọc bao nhiêu sách đứng đắn, lại đi viết văn khôi-hài? Mà lại bị vi như một anh đóng trò xi-nê-ma? Ồ, có lẽ nào!

Ông chủ nhiệm hỏi tôi có bằng lòng không, thì tôi trả lời :

— Thưa ông, tôi không muốn cười một ly nào hết. Tôi không biết viết văn buồn cười.

— Ông cứ thử xem..., cứ viết một vài bài xem. Còn hơn là làm tiểu thuyết vô lý.

Lòng tự-ái của tôi bị thương tổn, tôi toan đáp lại một cách oanh-liệt, thì bị Linh cứ thúc mãi nắm tay vào cánh sườn tôi, ra ý bảo :

— Nhận đi ! nhận đi !

Tôi nhìn anh ta ra ý trách móc thì Linh sẽ nói :

— Nhận đi ! dịp may đấy ! Nhận đi, đồ lồi !

Túng thế, tôi phải nhận liều :

Vâng, ông để tôi viết thử.

Bài viết thử của tôi không mong ai chú ý đến thì lại được ông chủ báo khen. Tôi chẳng biết nên cười cho cái khiếu khôi hài của tôi, hay nên khóc cái danh của một nhà viết tiểu thuyết?

Bài « Dưới mắt Lê-Ta » là bài phóng sự đầu tiên của tôi. Bài đó làm cho tôi ngao-ngán mà tự bảo tôi rằng :

— Lê-Ta ơi, sự nghiệp của mi có lẽ chỉ quanh quẩn ở trong những câu truyện buồn cười ấy cả.

Lê-Ta

HẾT

« Gia-dinh giáo-dục »

Luận-lý xã-hội bi-hài kịch chia làm sáu hồi, có sen hát tây và cải lương Nam-kỳ (trang 34, 10 xu).

Viết được một « vở kịch » to lớn như thế, soạn giả của nó, Lê-hoàng-Bút, lấy làm bằng lòng lắm. Liên cho đem in làm quyển đầu trong những sách của *Le spectacle enchanté* mà họ dịch là « mỹ kịch »! Cái tên đặt và tên dịch ấy tỏ ra họ thông minh quá đi mất!

Soạn-giả lại chọn lấy một tấm chân-dung đẹp nhất của mình để in lên bìa sách cho người ta thưởng thức trước. Mà cũng bởi có tình khiêm tốn như thế, soạn giả phải có mấy lời cắt nghĩa vở kịch của mình bằng mấy lời soạn giả. Những lời khiêm tốn ấy như thế này :

« ... Đọc hoặc xem diễn « Gia-dinh giáo-dục » cũng vậy, mắt ta như được mục kích lâm quang cảnh nên thơ, tai ta như được nghe âm-điệu du-duong của những « khúc nghệ thuật », nhất là óc ta thấu thái được một bài luận lý mẫn nhiệm, tân kỳ, có bổ ích... »

Giá soạn giả thêm câu này nữa thì hơn : « Nếu không được như lời, xin hoàn lại tiền mua sách của các ngài ». Để cho đúng với những câu dao hàng của các thuốc chữa bệnh tình.

Nhưng soạn giả không giám cam đoan như thế.

Mà như thế là soạn giả khôn.

Vở luận-lý xã-hội, bi-hài kịch kia, không có một vẻ gì đáng gọi là « kịch » hết. Bởi cái lẽ tất nhiên là về nghề soạn kịch, soạn giả không có một chút tài nhỏ nào.

Tống-Ngọc yêu Nga-Nương. Tống-Ngọc đổ tú-tài tây, xin với Ưu-Thời, phụ thân của anh ta, lấy Nga-Nương. Bởi ông bố tên là Ưu-Thời nên biết Nga-Nương chẳng ra quái gì, giảng luận lý cho Tống-Ngọc, song cũng để cho anh ta lấy người anh ta thích. Lấy

nhau rồi, vợ Tống-Ngọc chim trai, rồi Tống-Ngọc bắt được vợ hôn anh cả Phất, rồi đuổi vợ đi. Rồi Ưu-Thời ra giảng một hồi luân lý nữa.

Cái luận-lý xã-hội-kịch ấy lại là hài kịch nữa. Bởi thế phải có vai thắng nhỏ nó bảo có chủ nó là « mèo », và phải có cả con sen để cho thắng nhỏ ghẹo.

Đối với soạn-giả, có lẽ vai thắng nhỏ là một kỳ công sáng tác. Lúc nào cũng lão, sực, ranh mãnh và pha những câu khôi-hài khiến tại du-côn phải hoan nghênh.

Nhưng soạn-giả cũng nghiêm trang, và mượn vai Ưu-Thời để tỏ ra rằng mình có học thức uyên thâm, biết đến các bậc danh nhân như Denis Papin, như Pasteur và như Thomas Edison « người sáng tạo ra máy in để giúp cho nền văn chương của thế giới (1) ».

Cái luận-lý của soạn giả cũng thâm trầm như cái luận-lý ở sách « Minh đạo gia huấn » và sách « Tam tự kinh » mà soạn-giả thuộc trơn như cháo chầy.

Lúc Ưu-Thời dạy con, có những câu mới mẻ này :

« Con nên nhớ ! Quân tử mưu đạo, bất mưu kỳ thực... Nữ vật tham tài, nam vật hiếu sắc... Nhưng hãy coi chừng : sắc dị sát nhân, tài dị sát thân... Nhân vô viễn-ly, tất hữu cận tru... nghiệt thế bại tử... »

Lúc Tống Ngọc đau đớn vì cảnh gia-dình cũng than thở bằng những tư tưởng siêu việt :

« ... Người xưa nói rằng : Nhân chi sơ tính bản thiện, tính tương cận, tập tương viễn... »

Rồi lúc bắt được quả tang vợ đứng với trai, Tống Ngọc rút súng lục ra chĩa vào hai đứa mắng :

« ... Các người đều là con giống, cháu giống cả, há lại không nhớ câu : « bất tri luân thường, hà dị cầm thú » hay sao? (nào nùng) Than ôi! đời là thế ! ta có thể mượn viên đạn vô tình này mà kết liễu hai cái đời như bản của các người... Nhưng này, ta truyền đời cho các người biết :

Tác thiện giả chi bách tướng
Tác bất thiện giả chi bách vương... »

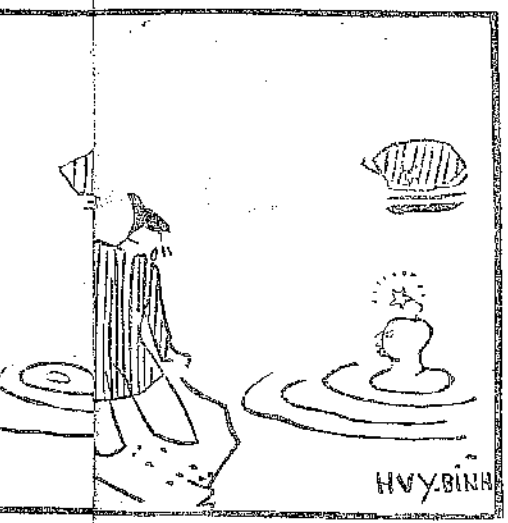
Không cần phải kể thêm, ai cũng biết soạn-giả biết nhiều chữ nho và có một thứ tài đặc biệt... để cho mọi người thấy rõ cái dốt của mình.

Duy có soạn-giả và nhà xuất bản là không thấy thời! Cho nên bộ « mỹ kịch » (*Le spectacle en chanté* (!)) còn dọa xuất bản nhiều « vở » của Lê-hoàng-Bút nữa. Mà vở nào cũng có in hình soạn giả lên bìa cho bằng được mới nghe.

Những vở kịch giá trị ấy vẫn thuộc quyền sở hữu nhà xuất bản và của tác giả, cảm không ai được in lại và đem diễn.

Nhưng không cấm ai đem vớt vào sọt rác đâu !

LÊ-TA

Mèo

nhệm là người làm báo thực hiện. Linh dõ :
— Anh dốt lắm, anh chẳng đã là một chân trong tòa soạn là gì? Vả lại, phải có trí phê-phán, phải biết khéo chọn lọc, mới thuật được các việc trong tuần lễ chứ, mà lại những việc quan trọng nữa kia!

Tuy thế, tôi vẫn không được hài lòng. Tôi muốn làm nhà báo thực thụ, và nếu kia, muốn cũng như Linh với các bạn đồng nghiệp của anh ta, phổ diễn những điều của mình nghĩ ra lên mặt báo giấy.

Xã thuyết không phải là một môn người ta chuộng lắm. Thơ ca thì tôi đã có người cho biết giá trị của tôi rồi. Tôi bèn viết những tiểu thuyết

ngắn, ngoài những giờ làm việc. Về truyện tình duyên, tôi thủ thực không từng trải. Nhưng sự từng trải đó phải là căn cho nhà tiểu thuyết

lâu. Cho nên tôi đi viết những truyện tình, trong đó có mộng, có hoa, có chàng công tử chữa sâu cho cô bằng cách lấy cô làm vợ.

Tôi viết mà không hề nói cho Linh biết, vì thế nào anh ta cũng chế. Cũng không cho Linh biết, khi viết xong, nhân lúc ông chủ nhiệm chưa đến, tôi đem vầu của tôi để lên bàn giấy

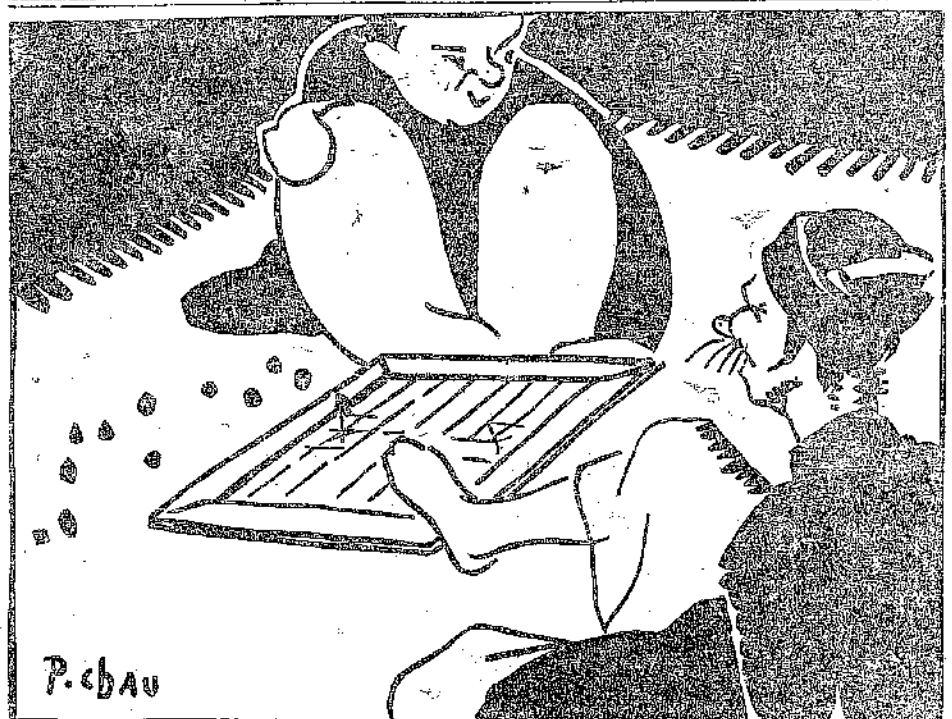
ng, rồi ra ngoài ngồi lo. Nhưng lần nào cũng vậy, ông chỉ mỉm cười đưa mắt trông qua rồi lại xếp vào với trống

phần-thảo cao ngóng nghênh bên tay trái. Theo ý tôi xét thì văn chương của tôi không đến nỗi nào, và chắc

hệ nào cũng có ngày ông chủ nhiệm chú ý đến tôi... Tôi mang cái hy vọng đó nên không bao giờ nản trí, cứ viết, mà ông chủ nhiệm cứ mỉm cười.

Rồi một buổi sáng kia, ông bảo anh gọi tôi vào, nhĩa tôi một lát rồi nói :

— Ông Linh đã thuật truyện với tôi rồi, chỉ ông nhiều lắm, tôi biết ông Linh nghĩ gì phải không hay lắm, và tôi vẫn đề ý gì phải lên ông; ông cũng có một biệt tài viết truyện chú ý...

Lý-Toét phá bí.

IRE DE PROGRÈS EN FRANÇAIS. LISEZ :

JESSE STUDIEUSE

LE PROFESSEUR DES ÉLÈVES DU CYCLE PRIMAIRE ET PRIMAIRE SUPÉRIEUR

PARIS : Éditions Sirey, 1930

À TUNIS : Éditions Sirey, 1930

À TUNIS : Éditions Sirey, 1930

4-25 données trois brochures : La Description, le Français N° 1, les contre un de Cinq Cents pour l'abonnement.

rouveron : J. S. N° 95 (n° du 21 août 1934) le résultat de ces concours.

MARIE

4, Rue de la Mission — Hanoi

(Số 4 Phố Ngã, Trung, Cảnh Nhà Trờ Lớn)

Máy quần áo Phụ-Nữ Bối Mới và Lối Cũ, có nhà Họa sĩ Lê-Phổ cho Kiêu. Bán các thức hàng hợp thời — Ruộm và Tây các hàng Mũi. Giá bán và Công may phải chăng.

Thiếu Nữ

của NHẬT-LINH

I
PHONG thấy trong lòng vui vẻ, nhẹ nhàng. Không phải chàng vui vì lâu mới được về thăm quê nhà, hay vì được lánh xa Hà Nội náo-nhiệt về một nơi rộng rãi, yên tĩnh. Chàng vui vì lúc này, khi xe sắp đến đèo, chàng đã được trông thấy Trám đứng trong vườn thấp thoáng sau giàn găng thưa, hình như có ý mong đợi chàng từ lâu.

Đã gần một năm nay, chàng mới được thấy mặt Trám; ở xa, chàng cũng vẫn đôi khi nhớ tới người bạn gái chơi bởi thừa rỗi của chàng, nhưng có vẻ, có thấy đôi mắt Trám khi nhìn mình, có thấy trong lòng mình vui vẻ một cách lạ thường, chàng mới biết là Trám đối với chàng từ nay không phải chỉ là một người bạn.

Phong bảo người nhà cất đồ đạc đi, rồi xuống dưới nhà ngang, một cái nhà gạch ba gian để xem lại cái buồng cũ của mình. Lắc mở cửa buồng, mùi mốc xông lên lạnh lẽo, đủ chứng rằng đã lâu không ai vào buồng đó. Nhà rộng, mà ở đây chỉ có cụ An — bà nội Phong — là thường ở luôn với hai đứa cháu nhỏ. Còn cha Phong hiện làm thương tá ở tỉnh T..., thì ít khi về tới nhà.

Phong bảo mở cửa sổ cho sáng và ngắm nghĩa cái buồng con để dự định trước cách trang hoàng. Chàng muốn bày biện lại theo một cách tối tân, có vẻ đẹp dễ và ấm cúng, vì lần này, chàng định về ở hẳn một năm để học thi nốt tú tài phần thứ hai.

Thấy lạnh lạnh trong người, Phong ra đứng tựa vào cửa sổ, chỗ có bóng nắng, để sưởi cho ấm rồi về vẫn đưa mắt nhìn ra vườn. Một cơn gió thu thoáng đưa qua, đem lại cho Phong mùi hoa cau thơm mát nhẹ nhàng. Chàng thấy hương cau lại nghĩ đến lọ nước hoa và một vài thứ đồ vật chàng đã mua sẵn để làm quà cho Trám. Nhìn qua rặng na lá xanh non, thấp thoáng thấy nóc nhà gạch mới: đó là nhà bà hàn Dạ, vợ ruột của Phong, và mẹ nuôi của Trám.

Con đường lát gạch bát trắng đi từ nhà Phong sang đến nhà bà mẹ và đầy bụi nặng trĩu quả vàng lại nhắc trí Phong nhớ tới cái thời kỳ còn cùng Trám treo cây hái trộm quả trong vườn. Rồi lần lại, Phong nghĩ lại Trám một ngày một lớn, càng ngày Phong càng nhận thấy Trám xinh đẹp hơn lên; hai người, trong

những khi nó đùa quá số sàng đã thấy ngược ngạnh bên lên: chàng lấy làm sung sướng khi gặp sự gì nguy hiểm, chàng đã che chở cho người bạn gái dịu dàng và yên lặng. Chàng mỉm cười và lầm bầm:

— Người bạn yên lặng!

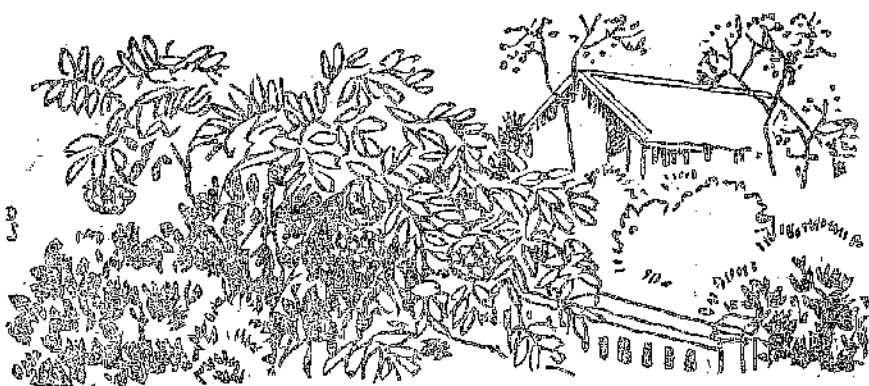
Là, vì hồi mới lên tám Trám vấp ngã nên mắc bệnh cảm mà thầy thuốc bảo khó lòng chữa khỏi được. Có lẽ vì bệnh cảm đó mà Phong không bao giờ có điều gì có thể trách Trám được, coi Trám như một người bạn gồm đủ các tính nết tốt, có thiếu chỉ

Thần thờ, Phong hỏi Viên:

— Mẹ ấy đâu?

Phong đưa mắt nhìn khắp nhà cố ý tìm Trám mà không thấy. Chàng muốn hỏi Trám đi đâu và làm ra tự nhiên như khi bởi vợ Viên, nhưng không biết tại sao, chàng ngập ngừng không dám hỏi và sợ mọi người cho câu hỏi ấy là có ý. Chàng vội đùa nói nựng với đứa cháu bé, rồi một lúc lâu, chàng như vừa mới chợt nhớ ra, thốt nhiên hỏi:

— À, còn? có Trám đi đâu vắng?
 Bà hàn vội trả lời:

thiếu cái tình hay nói của đàn bà, con gái. Dân sao Phong cũng ngậm ngùi thương cho Trám bị tàn tật, song có lẽ sự thương đó đã làm tăng cái cảm tình của Phong đối với Trám, vì Phong có sẵn tình thương những người đau khổ mà yên lặng không than vãn. Phong chỉ biết một cách mập mờ rằng Trám là con một người bạn thân của ông cậu chàng — hồi Trám mới lên ba tuổi, cha mẹ nàng đều mất và người cậu Phong đem về làm con nuôi và coi Trám như là con đẻ. Nhưng từ khi cậu Phong mất đi, thì Phong đã thấy mẹ mình đối đãi với Trám một cách khác.

Có bằng người nhà đem thau nước vào, chàng bảo đến trưa hãy dọn cơm vì còn đợi cụ An về chuyển xe lửa sau, rồi chàng qua vườn sang chào bà mẹ và để gặp mặt Trám.

Lúc đến sân thì hai cô em họ của Phong, cô Nhung và cô Nga lên tiếng chào to:

— Kia, anh Phong đã về.

Hai cô riu rít như hai con chim, lời sẵn lời đón làm Phong cống quit không biết trả lời ra sao, có ý khó chịu, nhưng không dám lộ ra. Phong chào mẹ, rồi bắt tay Viên, người em trai họ, đứng đứng bề đứa con nhia mấy con chim bồ câu ăn thóc ở hiên.

— Em nó ra sau vườn.

Phong như không để ý đến câu trả lời, hỏi sang truyện khác, rồi nhân thấy tiếng hai cô Nhung và Nga cười nói ở ngoài vườn, Phong cũng theo hai em ra xem vườn cam. Phong nhìn thấy hai cô mặc hai bộ áo cùng một màu, nói đùa:

— Hai cô em tôi tân thời quá!

Rồi bỗng Phong đứng chằm chằm nhìn qua cánh lá cây: trên cầu ao, một bóng người mảnh dẻ, mặc áo nâu đứng soay lưng về phía chàng. Tuy không nhìn thấy mặt, tuy chưa được thấy Trám mặc áo nâu bao giờ, chàng cũng nhận được người con gái có dáng thanh-thanh đó là Trám.

Tiếng cô Nga nói:

— Có lẽ quit đã có quả chín, để em tìm anh ăn thử, ngọt lắm.

Chàng cũng rẽ lá tìm, rồi đi hết cây nọ sang cây kia, lần lần ra đến bờ ao, chỗ Trám đứng.

Trám lặng lẽ quay lại, đôi mắt hoa tươi ngáy nhìn Phong; Phong cũng đứng lặng đăm đăm nhìn nàng không chớp mắt.

Ánh nắng thu phấp phốt trên lá cây rung động, cơn gió heo may thoáng qua dải trên mặt ao trong yên lặng một làn sóng gợn lả lẩn trắng. Phong thấy có cái cảm tưởng đã sống một phút thân tiên, sáng láng — chàng tế mề, không muốn nói một lời.

Một lúc lâu thấy Trám cúi xuống nhấc cái rá gạo loan đi, Phong mới cất tiếng hỏi:

— Em Trám vẫn được mạnh?

Câu hỏi bằng giọng ấy, chàng ch là ngụ nhiều ý thân mật, âu yếm.

Vừa lúc đó có tiếng bà hàn gọi Trám, Phong thấy tiếng gọi có nhiệt về gián dữ. Trám ngo ngoác, cắp gạo đi vội qua vườn về nhà. Phong cũng vội gọi lài cô em họ lại bảo c nhiều quả đã vàng đa.

Nga bẽn lẽn:

— Anh nói lạ, ở đây có quả chín chín, con Trám nó đã chẳng th; Mẹ em mừng mãi, nó vẫn khôn chưa.

Nhung tiếp thêm:

— Bây giờ nó lớn, nó đời há tinh, không ngoan-ngon như trước nữa.

Phong thân thờ hỏi:

— Con Trám bây giờ nó mua mấy rồi nhỉ?

Nhung đáp:

— Nó kèm con Nga một tuổi, nay nó mười tám...

— Thế em Nhung bao nhiêu rồi?

— Em hai mươi.

Thật ra thì Nhung hai mươi hai tuổi, chàng cũng biết thế, nhưng chàng cũng nói dối hỏi:

— Tôi trông ba cô, chẳng biết cô nào xinh hơn cô nào, có nhiều tuổi hơn cô nào?

Nhung cúi đầu bẽn lẽn sang sườn mặt.

Phong muốn làm cho Nhung bật cười vui lòng, và đỡ có ác cảm về nói Trám, vì chàng biết hai cô em này ghét Trám không phải vì tính n Trám đối khác, chính vì hai cô mà Trám đẹp.

Trong nhà có tiếng máy hát loáng loáng Phong ngạc nhiên. Nhung nói:

— Anh Viên mới mua được hồi hai một tháng nay. Em vẫn bảo trong, nhà có đủ cả: có cái máy nói, lại máy, có con Trám là cái máy không biết nói — Có

Rồi hai chị em tưởng nói đùa Trám câu có ý vị, thích chỉ cười mình qu Phong cũng gương cười theo.

II

Phong về nhà đã được một tuần lễ. Chàng định bắt đầu học sớm nhưng không thể được, hết chiều nhẩy ngoài vườn, lại sang bên nhà mẹ: chàng chỉ cốt gặp Trám n

truyện, nhưng bây giờ không n trước nữa — Trám luôn luôn m

bận công việc và thường nhiều k

có ý tránh mặt Phong — Phong phải nói truyện với Viên, c

truyện bao giờ cũng kể ngắt, t

hai người không cùng một t

ình.

Viên trước cũng học với Pho một lớp, nhưng từ mãi không

được bằng sơ học tốt nghiệp, n về ở hẳn làng, sống cái đời ao

oải, vô vị, hết những ngày r

lại đến ngày rồi g không. Ph

Peinture GECKO

HANOI — SAIGON — PNOMPENH

HIỆU SƠN THĂNG - LONG

N
 dau
 thu
 năm
 V
 Có b

LÊ-TA PHÓNG SỰ

KỊCH ĐÙA
HAI HỒI — HAI CẢNH

HỒI THỨ NHẤT

Bên đường xe điện ở cửa chợ
Đông-xuân.

CÁC VAI KỊCH:

Lê-ta
Bách-Linh

BÁCH-LINH (ở phía hồ Hoàn-kiểm đi lên gặp Lê-ta) — Kia, anh Lê-ta, anh thợ thêu làm gì đấy?

LÊ-TA (có vẻ tức tối) — Tôi định đi Bách-mai phóng sự chùa bà Hưng-ký, nhưng nhớ mất chuyến xe điện.

BÁCH-LINH (ngghiêm nhiên) — Tôi phóng sự chùa bà Hưng-ký, anh phóng sự chùa bà Hưng-ký, nó phóng sự chùa bà Hưng-ký, chúng ta phóng sự...

LÊ-TA (chẩu máy) — Anh làm cái trò con nghề gì thế?

BÁCH-LINH (ngghiêm trang) — Tôi chia «véc-bô» phóng sự chùa bà Hưng-ký của anh, theo thời gian hiện tại.

LÊ-TA (bật buồn cười) — Anh thì cứ cả đời!

BÁCH-LINH (giọng giáng bài) — Lê-ta có hai lối văn. Một là lối văn rất mới. Thí dụ: tôi phóng sự chùa bà Hưng-ký. Hai là lối văn rất cũ. Thí dụ: anh thì cứ cả đời!

LÊ-TA (gắt) — Đùa mãi thôi! Này anh, xe điện còn lâu mới đến, chúng ta vào chợ chơi đi.

BÁCH-LINH — Xin mời anh cứ tự tiện chơi. Tôi thì tôi không còn văn đề mà

phóng vấn mấy cô hàng lê, táo (không phải lê ta) nghĩa là túi tôi đã lủng lảng trút sạch bụi trần. Mà tôi xem bộ anh thì may ra cũng còn đủ được một hào để đi xe điện khứ hồi phóng sự chùa bà Hưng-ký (giơ tay bắt tay Lê-ta) Thôi, chúc anh đi phóng sự cho được may mắn. Tôi cũng xin lên Bách-ihú phóng sự mấy con bú-zu.

LÊ-TA — (ở lại một mình) Tinh nét đầu có tinh nét khóc hịu! (đi vào chợ).

HỒI THỨ HAI

Trong chợ Đông-xuân—Hàng hoa quả

CÁC VAI KỊCH: Những cô bán hàng, — mấy anh kẻ cắp, — một cô xinh đẹp đi mua lê táo và Lê-ta (tên người).

LÊ-TA (hủy hoáy vừa đọc vừa chép vào trong một quyển sổ con) (lời soạn giả: vừa đọc, vừa chép thì cứ nhiên là không được tự nhiên, nhưng mà không đọc thì còn ra kịch sao được?): Trong chợ Đông-xuân ồn-ào quá. Chẳng có một chút trật-tự nào. Mà sao ướt thế này? A, ý chừng trời nước để quét cho khỏi bụi — người bán và người mua. Tiếng cười.

CÓ XINH ĐẸP. — Bao nhiêu tiền một cân lê ta?

LÊ-TA (ngẩng đầu lên hỏi) — Ai gọi tôi?

Một người ngo ngác rồi cười ồ. — Lê-ta nhắc thấy một tấn ăn cắp đang rình cắt túi cô xinh đẹp.

LÊ-TA. — Kia!

TÊN ĂN CẮP (dữ tợn, quắc mắt lườm. Mà chung quanh nó, bọn lâu la của nó có tới bốn, năm đứa).

LÊ-TA (nghĩ, nhưng nghĩ lớn, nghĩ là nghĩ ra lời nói, vì nếu không có lời nói đã không ra kịch: lời soạn kịch giả) — Nếu giữa đường thấy sự bất bằng mà chẳng tha thì hình như sức mình không địch nổi với bọn kẻ cắp kia... Ta phải khôn khéo mới được... Một nhà phóng sự bao giờ cũng phải khôn khéo... Ờ, ờ, ta đã nghĩ ra một kế rồi! Ờ, hay!

(Lúc bấy giờ tên kẻ sắp lại toan cắt túi cô xinh đẹp)

LÊ-TA (nói to) — Ô kia, em đi chợ đấy à?

NGƯỜI BÁN HÀNG VÀ CÔ XINH ĐẸP (cùng ngẩng lên nhìn Lê-ta).

LÊ-TA (giọng tự nhiên, hỏi cô xinh đẹp) — Em đã mua được gì chưa? (Nói to cốt cho bọn kẻ cắp nghe rõ) Em gái tôi đấy! (bọn ăn cắp lảng ra xa).

CÔ XINH ĐẸP (má đỏ hồng, và nhìn Lê-ta, lăm lăm) — Rõ công tử hột!

LÊ-TA (thấy bọn kẻ cắp không còn ở đấy nữa, bèn phân trần) — Thưa cô....

CÓ XINH ĐẸP. — Thưa ông, tôi không quen ông.

LÊ-TA — Thưa cô, đó là mưa kẻ của tôi....

CÓ XINH ĐẸP — Xin ông đừng rõ mưu kế ra với tôi...

LÊ-TA — Thưa cô, cô phải biết cho rằng...

CÓ XINH ĐẸP — Tôi không cần phải biết.

LÊ-TA (nói mau) — Rằng ban này tôi vỡ...

CÓ XINH ĐẸP (gắt) — Ờ hay, ông này! Ông muốn vỡ vĩnh cái gì với tôi?

LÊ-TA (nhân nhó) — Khờ lắm, thì cô hãy cho phép tôi bay tổ...

CÓ XINH ĐẸP — Tôi không nghe ông đầu mà! Ông đi đi!

LÊ-TA — Thưa cô...

NGƯỜI BÁN HÀNG — Ông này rõ khéo nhì nhằng quá. Có để cho người ta mua bán nữa không?

LÊ-TA — Nhưng cô ấy lắm, tôi chỉ yếu...(lời soạn kịch giả: ý chừng Lê-ta muốn nói yếu-cầu)

CÓ XINH ĐẸP (mặt đỏ bừng) — Ông đi đi!

HẠ MÀN
Khái-Hưng

KÍNH CÁO

Bắt đầu từ nay, chúng tôi bỏ cái tranh đề mục truyện dài cho đỡ mất nhiều chỗ vô ích để lấy chỗ đăng thêm một truyện vui ngắn, còn truyện dài vẫn đăng dài như cũ.

NGƯỜI CÓ BỆNH BẠCH-ĐỐI HẠ

Nên dùng thuốc BÀ-ĐÀ SƠN-QUÂN-TÁN là thuốc phát-mình trị bệnh lư-cung và Bạch-đối hạ. Người có bệnh ứ-nấp trong mình lâu năm chảy thàng, đau trắng trắng dạ dưới, huyết trắng ra dầm-dề có dây có nhợ, lẩn mủ lẩn máu, mười người dùng rồi đều được lành bệnh không sai một.

Cách trị bệnh khác hơn thuốc khác, trị cho trong tử-cung hết đau thì hết ra huyết trắng, chỉ uống một lần mà bệnh hết tuyệt, chẳng phải như các phương thuốc khác thấy bạch đới ra nhiều uống cho cầm lại, nghỉ thuốc ít ngày thì bệnh trở lại, uống thuốc hết tiền mà bệnh không khỏi.

Quý cô, quý bà ai là người có bệnh, xin dùng thử một lần mới thấy rõ, thuốc này đã trị chẳng biết bao nhiêu bệnh đau tử-cung và bạch-đối hạ, lâu năm chảy thàng, làm cho tắt đường sinh-dục, dùng thuốc này bệnh hết dứt, sau sẽ có thai nghén.

Vì vậy chẳng biết bao nhiêu bác thợ khen tặng. Đản bà có thai, đản bà mới sinh-đẻ bị đau tử-cung và bạch-đối hạ ra nhiều uống cũng hiệu nghiệm.

Mỗi hộp 1 \$ 00. uống làm ngày

VÕ-VĂN-VĂN DƯỢC PHÒNG (Thudaumot) — Chủ-nhân Y-học-sĩ Võ-văn-Văn bảo-chế

Có bán tại: HANOI: Nguyễn-văn-Đức Aux Galeries Indochinoises, YÊN-BAI: Maison Phức-Thọ, THÁI-BÌNH: Maison Phức-Lai, THANH-HOÀ: Gi-Long-được-phòng

(Còn nữa)
Nhất-Linh

Y-SI TRẦN-VĂN-SANG

78, phố hàng Giấy - Hanoi
Trước cửa chợ Đông-xuân trông sang
Người NAM KỲ mới mở lần thứ nhất:
PHÒNG THAM BỆNH
CHỮA ĐỔ MỌI BỆNH
Chuyên chữa bệnh phong tình và đau mắt
Chữa mau chóng khỏi!
Không tốn kém mấy.

**SÂM NHUNG BỒ THẬN
LẠC LONG**

Trị thận hư, đau lưng mỏi gối, đại tiểu
sắc, tiểu tiện đục, mắt quáng tai ù, tinh
hoang linh lạnh, nháp phòng không mạnh
kém huyết hiếm con. Sau khi khỏi bệnh
tinh, hư hỏng nhiều chỗ về bộ phận sinh
dục, đều nên uống ngay thứ thuốc Sâm
Nhưng Bồ Thận của hiệu Lạc-Long sẽ bổ
sức lại rất mạnh.

Mỗi lọ giá 1\$00 - 12 lọ giá 10\$00
Ở xa gửi thư và Mandat về cho
35, Nguyễn-xuân-Dương viên thuốc
Lạc-Long, số 1, phố hàng Giấy, Hanoi.

VỀ HÌNH

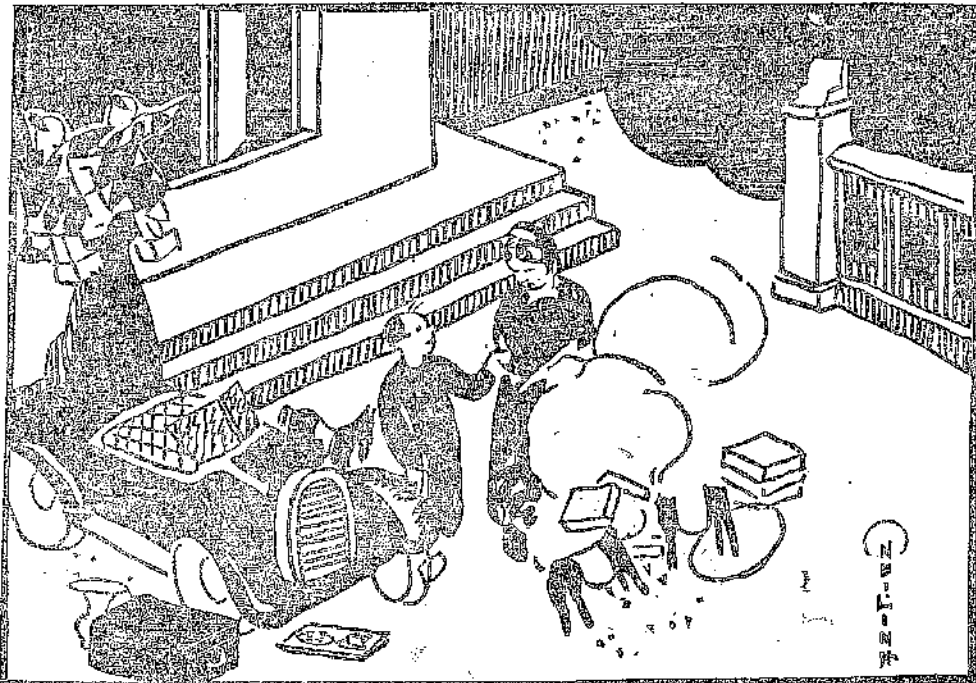
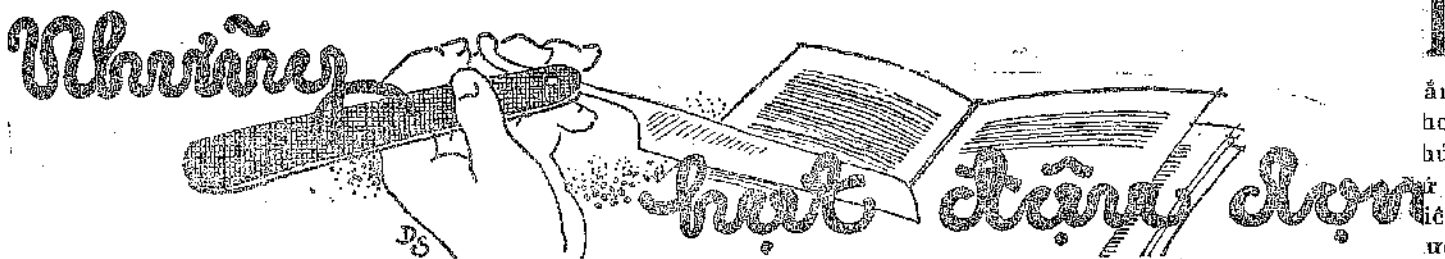
Truyện-thần giới nhất

Giá 2\$00 chiều khách

Bằng bút chì hay mực Tàu.
Cổ giấy tới 50X60 (lớn hơn giá khác)
Các mẫu thuốc 5 p.00. Sơn-râu 8 p.00. Vẽ
áo mũ trào phục chỉ hay mực 8 p.00. Sơn-
râu 18 p.00. Mẫu thuốc 1 p.00. Vẽ trông
người đờ các thứ như bản Tây 100 p.00.
Chủ nhân đã học tại trường vẽ và đã
làm về nghề vẽ hơn 10 năm nay nên vẽ
rất giống, rất khéo và có cơ sở vững-vàng
khấp nước đều biết. (Không như những
hạng không học vẽ cũng mở hiệu rồi dụ
học trò của Nhật-Nam nay làm này mai
làm khác để lừa người).
Gửi hàng theo cách thức hóa trao ngân.
Thơ hình, mandat đề: « NHẬT-NAM
HỌA-QUÁN 104 HÀNG GIẤY HANOI ».

TRẦN-ĐÌNH-TRÚC

LUẬT-KHOA CỐ-NHÂN ĐẠI HỌC-DƯƠNG
PARIS, CỐ-VĂN PHÁP-LUẬT
Số 5, Hàng Da cũ, Rue des Cuirs
(cạnh bãi chợ Hàng Da, Hanoi)
Việc kiện tụng, đơn từ, hợp-đồng, văn tự,
đời nợ, chia của, lập hội buôn v. v...
Lệ hội pháp-luật; mỗi lượt 1 đồng
Ở xa xin gửi mandat
(Buổi tối cũng tiếp từ 8 đến 9 giờ)

— Mẹ ơi, mẹ dắt ô-tô xuống cho thầy mà mẹ lại quên cái bơm,
nhớ xe thầy nữ «lốp» thì sao

Tự vi

Ngo-báo số 2086, « Mãn
trời, chiếu đất » :

... Rời năm ngón tay
khó khốc nắm chặt lấy tay
tôi, như tay một người
dùng trơ vơ trên miệng hổ
sấu, bị chóng mặt phải bám
vào một cái cọc trông cho
khỏi ngã...

Như vậy, cái cánh tay
của tác giả giống như cái
cọc, mà cả đến thân thể tác
giả cũng giống như cái cọc
nổi!

Lắm truyện

Cũng trong bài ấy :

... Chừng như cụ đau
bệnh thờ... Vâng! Một tiếng
đáp mà chỉ là một hơi thở
gấp sau một cơn ho...

Thì cứ hỏi phắt ngay là
cụ ho hay là cụ hen đấy có
phải dễ hiểu không?

Khí quá

Cũng trong bài ấy :

... Tuy như nhóp, cũ,
thấp mà những tập nhà ấy
cũng cao và, có vẻ đồ sộ như
những tòa nhà thờ, vì một
nhà hai bên hè sát nhau quá.

Sát đến đụng nhau nữa,
thì một chiếc nhà thấp cũng
không có thể cao vút và đồ
sộ như một tòa nhà thờ
được. Tác giả bằng hải quá.

Lạ quá

Đông-pháp số 2717, « Văn
dề dạy chữ nho » :

... Một thứ chữ học trong
một tháng mà có thể biết
được, thì ai còn học làm gì...

Ồ hay! học dễ biết thứ
chữ ấy, chứ còn đề làm gì
nữa.

Ăn chơi

Nhật tân số 54, « Trên
dương tiến bộ » :

... Phần nhiều cụ ly xe

lời, dân quê không có việc
hay bọn muốn ra tỉnh để ăn
chơi...

Ở nhà quê, dân nhiều
người không có việc nhưng
họ chẳng nhẽ đến đi kéo
xe. Chỉ có những người dúi
mà không có tiền, ruộng,
mới phải làm nghề ấy. Còn
vi muốn ra tỉnh ăn chơi mà
đi kéo xe, thì tác giả thử
ăn chơi như thế xem có
sướng thân không nào?

Mơ hồ...

Cũng trong bài ấy :

... Nếu bãi dần xe kéo,
bọn ấy lại kéo dần về quê,
trật tự trong nước vẫn yên
và cũng không ai chết đói cả.

Họ không chết đói,
nhưng họ chết vì 30 ngày
không có cơm ăn — Thì
cũng vậy.

Tự nhiên

Long-giang số II, « Ông
Hindenburg chết » :

... Ông Hindenburg chết
cái chết của ông là một
chết thiên số...

Chẳng thiên số thì cũng
địa số, vì ông ta chết gi

(Văn
Nói ch
Vấn số
nghe...)

... Lòng nghe cuồng
Thiên-dăng đánh Việt B
là Cao-minh-Chiến ở b
L. T. T. V. lạc xỉ...

Lạc xỉ không biết có ph
là rơi rớt không? N
vậy thì nói văn chươ
quá!

Lại văn chươ
Thanh-nghệ-lĩnh số
« Nhân bạn tri âm » :

... Một nhìn tận m
đến sức thần, tri mạnh l
thu lấy hình nhau, đem b
nhiệt huyết chất đầy tron
tim, lửa kin những n
thương thâm, nhớ trộm...

Thật khó ai hiểu nhữ
câu đó nghĩa thế nào: ...
hân tác giả lại say rồi!

Việt Nam thương báo
2, « Ai người lỗi hẹn » :

... Xe vẫn một chiều ch
tới, đưa tri trông-trợ
của Phương tới còi nạt b
Và nhờ đưa hồn tác g
về cực lạc một thể.

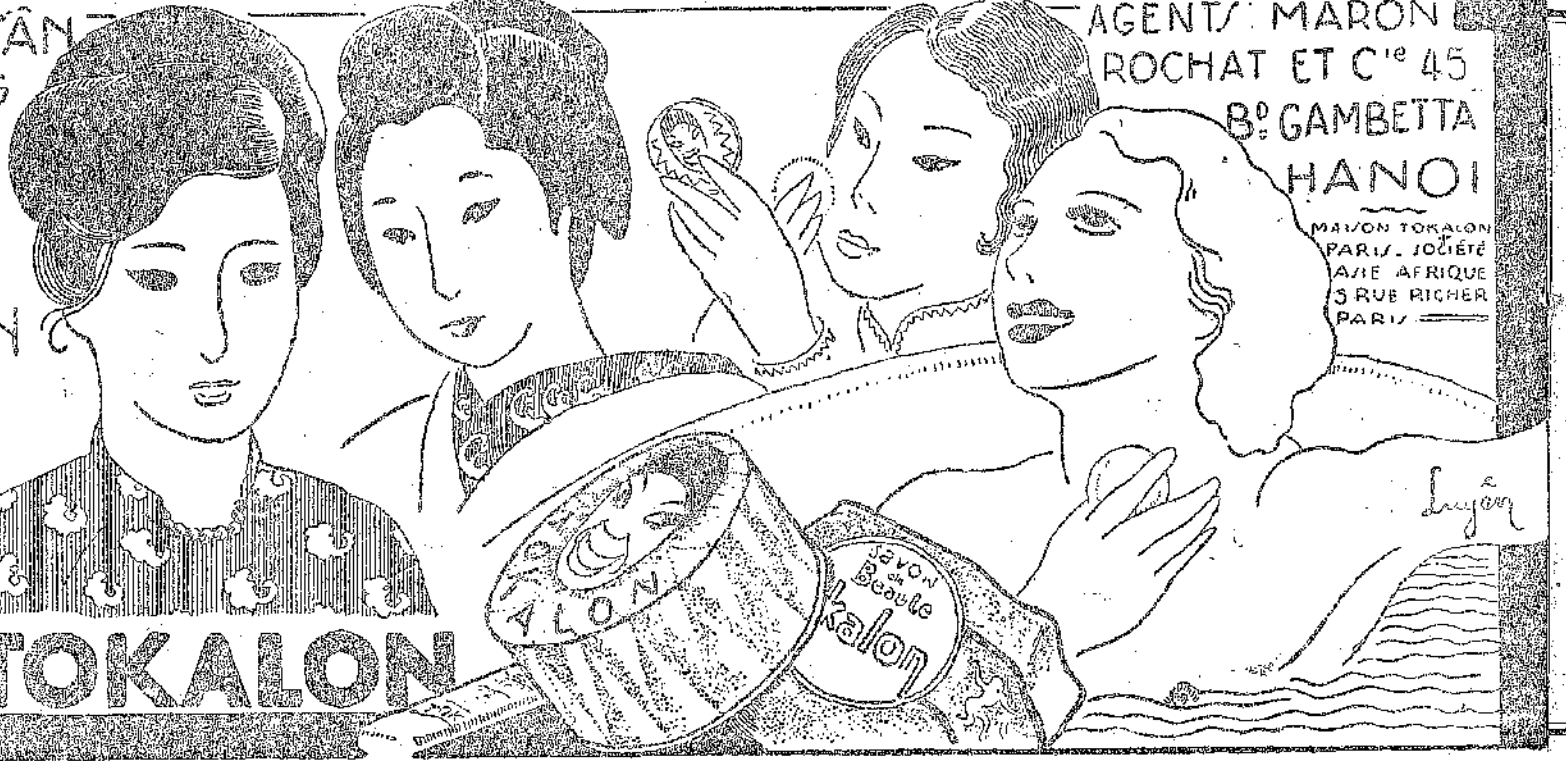
Cũng trong bài ấy :

... Tiếng còi xe toe loa
làm cho Phương giật mình r
ngơ ngẩn cả người...

Nghe tiếng còi mà cũ
ngơ ngẩn thì lần thân th
Hay là ngơ ngẩn vì tiếng
còi xe nó toe... toe.

Nhật dao Cag
uân,

ĐÀN BÀ ĐẸP TÂN
THỜI AI CŨNG
DÙNG KEM
PHÂN SÁP
SA PHÔNG
TOKALON

AGENTS: MARON
ROCHAT ET Cie 45
B^o GAMBETTA
HANOI

MAISON TOKALON
PARIS. SOCIÉTÉ
AIE AFRIQUE
3 RUE RICHER
PARIS

TOKALON

mua pháo, mà cũng được ngửi mùi pháo thơm tho suốt ngày thì các ngài đốt một mồi rễ rách quẳng vào số nhà rồi lấy diêm sinh bột, thỉnh thoảng rắc một tí vào.

Chỉ có thế, các ngài sẽ ngửi thấy cái mùi bạn cũ, mùi «pháo lâu», mà ngày nay các ngài khó lòng gặp được.

(Vấn giờ diêm sinh lên, nhưng đổi tay kẻ mồi): Thưa các ngài, chất diêm sinh trông làm thường thế này, mà còn lắm tính lạ nữa:

— Như các ngài có một pho tượng mỹ-nhân bằng bạc hay mạ bạc, nếu các ngài muốn giữ lấy một mình, thì các ngài tán diêm sinh ra, xoa khắp lên, tựa như pho tượng bị ghê vậy. Rồi các ngài lấy nước xối rửa từ đầu nó xuống, tức thì cái thân trắng nõn kia sẽ biến ra cái thân quá đen sì. Thưa, đó là cái phép cái «người ngọc» ra «ma lem» hay là phép làm đồ mới ra đồ cũ.

Lại còn phép nữa bí truyền, nhưng chúng tôi cũng xin nói, là các ngài cứ đem diêm sinh trộn với với chưa tôi giã nhỏ, nung lặn cho tới khi thành bột trắng, rồi để nguội, bỏ lọ. Mỗi khi có mấy ông khách nào đến ngồi dài mà không truyện gì ư? Các ngài đổ bột đó vào bát rấm thanh, dúi xuống gầm giường, tức thì sẽ có một thứ mùi xông lên, khiến cho ông nó phải nguyệt ông kia rồi cả bọn khách đàm ngượng họ nhau cáo lui hết.

Đó là cái quỷ kế phóng hơi ngạ đuổi khách nhảm, rất có ích cho các ngài bận việc.

Vậy, thưa các ngài, mới tạm kể vài cái công dụng của diêm sinh, các ngài tất cũng đã công nhận nó là một vật chí bảo rồi. Nếu các ngài mua một cân, chúng tôi sẽ thêm một quyển sách nói rõ về chất diêm sinh, vốn in đã quá vốn mua cân diêm rồi.

Vậy có ngài nào mua giúp cho không?

(Nếu không ai mua, mà cũng không ai nói năng sao cả, thì nói thêm để chữa then):

— Nhưng, thưa các ngài, không phải vì cuộc cạnh tranh mà chúng tôi rao hàng, mà chính vì bản hiệu chủ nhân lo cho mỏ diêm sinh ở Nhật, ở Ý còn thiếu chỗ tiêu thụ.

Nên chúng tôi chỉ nói để các ngài biết cho thôi, chứ từ thành thị đến thôn quê, các ngài muốn mua đâu cũng có.

(Bỏ diêm sinh vào va-li, sang toa khác).

KHOA-HỌC

BẢN DIÊM-SINH TRÊN XE-HỎA

kò lộng cho lũ sâu bọ yêu qui của họ. Thế là sống xích, chấy, rận, rệp chạy tung ra, len vào khe áo, khe giường các ngài mà sinh sinh, hóa hóa. Tôi khi các ngài ầu không thấy ngon, ngủ không được yên, các ngài mới biết. Thì, trong tám năm ông khách bà khách, đến chơi từ trước tới giờ, biết ai là người có cái nháy ý làm quà ngăm cho mình những của quý ấy. Rồi nghĩ: của phi nghĩa chẳng nên để trong nhà hay rất bên mình, các ngài thấp đèn, đốt dóm, đào vạch khắp mọi chỗ, sục giết chúng như quân thù. Nhưng, thưa các ngài, hết sao được ngay.

Vậy, những khi ấy, các ngài cứ việc xếp hết mọi đồ vật bị tình nghi chưa chấp quân gian vào một cái buồng thật kín, đặt bát diêm sinh vào giữa rồi châm lửa đốt cho diêm cháy: Song đóng kín cửa lại.

Nếu trong nhà có con chó, con mèo có sâu bọ, các ngài cũng nên ấy nốt vào buồng ấy. Nhưng xin nhớ cho chúng thò đầu ra một cái lỗ ở ngoài, kéo tội nghiệp.

(Bỏ lọ sâu vào túi, giờ diêm sinh lên): Thưa các ngài, hơi diêm sinh đốt trừ được sâu bọ, trừ được mốc meo, lại có thể trừ được thân lừa nữa.

Nói đại, như bu châu ở cũ... mà

đêm hôm để lửa dưới hỏa lò bèn lên giường, nếu tôi biết, tôi sẽ ném ngay vào chỗ cháy một nắm diêm sinh này, rồi âm cả hai bu châu nhà nó ra ngoài mà đóng kín cửa lại. Thế là chúng tôi có thể yên tâm nằm ngủ nốt cái giấc bị đứt quãng ấy. Sung sướng nào bằng, thực đúng như lời người tây (hình như) đã nói thế này: Pour vivre heureux, vivons cachés!

Thưa, đó là phép phóng hơi ngạ phá quân thù của người Đức.

Song, chẳng cứ phải đốt khét sặc thiên tào, mới giết được trùng. Các ngài có thể giết chúng bằng một cách êm đềm hơn, — Như nhà có trẻ con ghê, các ngài chỉ việc tán nhỏ diêm sinh ra, rồi để như vậy, hay nấu với dầu vừng, dấm lạc, mỡ lợn, mỡ bò, rồi tắm cọ cho các nốt ghê bặt máu tươi ra, xoa thuốc ấy vào, thì chẳng nay thì mai, trùng độc cái ghê phải chết. Chứ nghe các cụ lang băm thì miệng cái ghê có đau mà đòi đem đến cho các cụ nhồi thuốc!

Đó là chữa ghê theo phép bản tây, hán đồng.

(Vấn giờ diêm sinh lên): Thưa các ngài, cái mùi diêm sinh đốt, khét thì khét thực, nhưng cũng có thể làm cho thơm tho được. Như gặp những năm kinh tế khủng hoảng như năm nay, nếu tết đến, các ngài không muốn

THÌA các ngài đi lâu, Ngài nào có muốn mua vài thoi này không? (vừa nói vừa giơ một nắm diêm sinh lên). Các nhà văn tự họ nó cái tên là lưu-hoàng, còn chúng tôi, thưa các ngài, chúng tôi rôm na gọi nó là diêm sinh, hay diêm vàng cho khỏi nghèo thêm tiếng ước nhà.

Thưa các ngài, diêm sinh nó là một vật chí bảo, có đun mới cháy, có đốt mới bốc khói, có đập mới vỡ, có mài mới mòn, — còn bỏ lặn, bỏ lóc, nó không lặn, không bay, cho nên dù ở nhà, đi xa, các ngài bao giờ cũng nên có sẵn nắm này thoi.

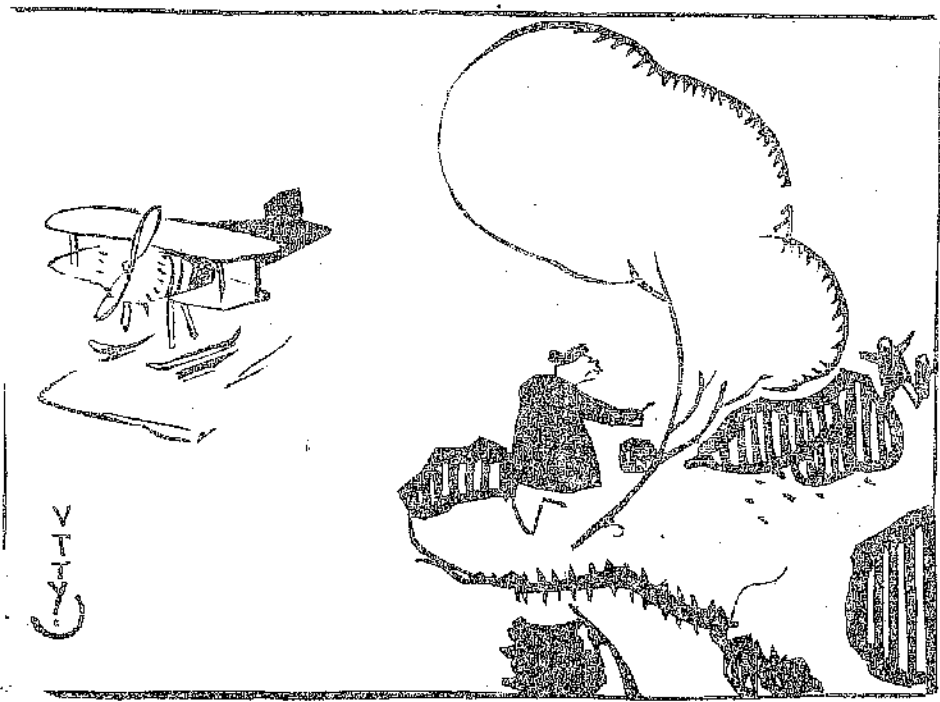
(Vấn giờ nắm diêm sinh lên):

Thưa các ngài, chúng tôi vốn nghiệp buôn bán, thường nói: «Vợ đại không ai dám đi đàng!» Nhưng, giá diêm sinh rẻ quá, thì dù xin được nửa que, cũng đã mãn nguyện rồi. Khốn nhưng có khi, cả cửa nhà cụ chỉ có một bao diêm cũng ướt, với một cái hộp dầy rêu, bới mãi mới thấy nhu-nhú một nắm lửa gần tàn. Thì những khi ấy, các ngài hình sao? Thưa, rất dễ: chỉ cần lấy một tí diêm sinh, cái chất vàng tươi như nghệ này đây, khẽ châm vào rồi cho nó chảy rõ vào cái que, cái dóm khô, ấy là đã được một ngọn lửa rực rỡ rồi vậy. Tuy lúc đó, ta có hơi phải hơi khét đến phát ho, phát ho thật, nhưng đã tránh được cái tiếng làm «bạt thổ công» nhà cụ rồi, như cô nào thưa trước, thì rất có ích cho ta loa một tí có hề gì?

Đó là cái phép đổ dầu vào đồng lửa để «cứu hỏa».

(Hạ tay cầm diêm sinh xuống, giờ tay cầm lọ rệp và rận lên):

Thưa các ngài, người Nam mình nhất là ở các nơi đô hội — phần nhiều là những tay còn trùng kiem sinh tế học cả, mà mình vẫn không ngờ. Thưa, các nhà ấy nuôi... rệp rận (súc lọ bọ lên) ngay vào chỗ vừa để xuống, vừa để ngủ, vừa để tiếp khách, hay hút sách, học bài. Cũng có nhà đập chình sách tiết kiệm riêng, nuôi sâu bọ hoặc ngay vào người, để hưởng lúc tiệc hậu, trà dư, có sẵn tài liệu nghiên cứu. Rồi chẳng bằng lòng lột lấy một mình, các nhà đó đóng cái áo giáo sư, hoặc diễn thuyết cho cả nhà biết thế nào là rận bèo, thế nào là rận gây, hoặc lên mặt bình phẩm với... thịt mẹ đi nhà đấng, thịt thẳng cu nhà ngọt... Tôm! Nhưng tôm hơn là đi đầu, các nhà khảo cứu ấy cũng kẻ kẻ mang theo một phần chái sâu bọ. Nếu họ đến hầu truyện các ngài, họ vô tình gãi đầu, gãi tai, phải quần, phải áo, thật bằng tháo cũ!

L. T. — Ôt làng nước ơi! Tàu bay rơi xuống hồ!

Chàng thứ XII I

CÁC HỌC SINH NÊN CHÚ Ý

POUR LA JEUNESSE

là một báo luyện các học sinh đi Cepfi, Diplôme, Brevet do các Giáo Sư có tiếng trường công tư, khắp Đông Pháp biên tập.

Báo chia ra làm 2 phần.

a) Phần thứ nhất (partie primaire)	mỗi số 0\$02
	mua năm 0\$40
b) Phần thứ nhì (partie primaire supérieure)	mỗi số 0\$05
	mua năm 1\$00
Mua năm cả hai phần.	1\$30

Đến 1er Septembre. xuất bản.

Tòa Trị Sự: ANNAM HỌC-ĐƯỜNG
26, Nguyễn-Trãi. — 24 Phạm-phủ-Thứ. — HANOI

Chemise Lacoste

Theo chính-sách người Nhật, bản-hiệu xin bán phá giá những áo chemisette hạng tốt giống như hiệu Jil của bản-hiệu mới dệt được.

Ao có khuy . . . . . 1\$30
Ao có fermeture Éclair 1.50

CU' CHUNG

100, rue du Coton, Hanoi

Ở xa xin gửi mandat về trước và tính thêm tiền cước như sau này: cái cước phí 0\$34 còn những áo sau tính thêm 0\$08 một cái.

Werner
denburg ch
ng là một
số thì cũ
ng ta chết gi
nghệ cũng
sinh Việt B
Chiếm ở b
c. . .
ng biết có p
không? N
vấn chươn
ấn chươn
-tính số
âm»:
in tận m
trí mạnh l
han, đem b
ất đây tron
những n
nhớ trộm.
hiều nhữn
hế nào. . .
sảy rồi!
viet-ban
ương báo
li hện»:
tốt chiều ch
tương-tượn
i cõi nát b
hồn tác gi
thê.
Lạ lũng
ài ấy:
vì xe loe to
g giết mình
vời. . .
cái mà cũng
in thần th
lần vì tiếng
. . .
thát dao C

NHỮNG VIỆC CHÍNH CẦN BIẾT

TRÔNG TUẦN LỄ

Nhà máy đèn không chịu hạ giá tiền

Hanoi. — Hiện nay giá than đã xuống và nhân công hạ mà số máy đèn vẫn nhất định không chịu giá điện. Theo tờ hợp đồng với nhà máy đèn thì khi nào giá than và nhân công hạ, nhà máy phải hạ giá điện xuống cho hợp với thời giá. Trái lại, nhà máy trả lợi thành phố là không thể nào theo thời giá than được, vì đã ký hợp đồng với số than Hongay mua một thứ than riêng giá đắt, và so với ở bên Pháp, giá điện ở đây đã hạ rồi. Vậy không thể giảm giá điện được. Quan đốc lý Virgitti sẽ đem việc này ra tòa án cai trị.

Thành phố mua nhà Vạn-bảo

Hanoi — Nhà Vạn-bảo hiện nay thuộc về chính phủ Bắc-kỳ (rộng 1.260m²). Thành phố xin mua tòa nhà ấy để làm của riêng.

Chính phủ Bắc-kỳ đặt giá 30.000p, thành phố trả 26.500p và xin hoàn làm hai lần.

Vụ bạc giả Hòa-bình

Hòa-bình 23. 8. — Phúc cung lại, Vũ-xuân-Nùng và Dương-vân-Đà vẫn giữ lời khai trước và khai thêm rằng ông P. B. Rong thân về tận Kép (Bắc-giang) lấy máy móc và thuốc in để ở nhà tên Đà rồi đưa lên cho anh em ông Đình-công-Huy ở Kê-son.

Trước khi mưu làm việc này, ông Rong có giao tiền cho một bọn khác nữa để làm bạc giả, nhưng bị chúng lừa dối lấy tiền rồi bỏ việc.

Mấy điều này, quan tuần Rong không nhận một điều nào hết.

Vụ án Cầu-lồ. — Bác-sĩ Gillard và viên thư ký Hán được tạm tha

Xét ra viên đạn ở lưng trưởng Chất à do ở khâu súng tên gác Trần-vân-Ngạn mang đi hôm ấy, nên Ngạn lại bị truy tố là chính thủ phạm và đã bị tổng giam.

Bác-sĩ Gillard và người thư ký của ông là Hán xét ra không phải là thủ phạm vụ này nên đã được tạm tha.

Việc biên thủ ở tòa án Haiphong

Haiphong 23. 8. Viên lục sự kiêm quản lý văn khố Servois Durban tại tòa án Haiphong đã bị tổng giam về tội biên thủ.

Số tiền biên thủ riêng của tòa án đã lời trên vạn đồng, còn số tiền về văn khố chưa rõ bao nhiêu.

Báo Đông-pháp ra trước tòa trưng trị

Nguyên do gần đây, bọn lý dịch ở mấy hai hợp nhau ở đồn điền Sallé (Bắc-ninh) đánh bạc.

Hơn 100 con bạc và chủ gá là Quân Cơ bị bắt.

Tương thuật việc này, bạn đồng nghiệp Đ. P. nói ông Đình-mạnh-Triết, quản lý đồn điền Sallé là chủ gá. Ông Triết xin cải chính không được, nên ông kiện báo Đ. P.

Hôm 23. 8, tòa trưng trị đã mang ra xử việc này, nhưng hoãn đến 3. 9 mới tuyên án.

Hội chợ Hanoi

Hội chợ Hanoi năm nay mở từ 26. 11 đến 9. 12. 34.

Sách mới

Bản báo mới nhận được cuốn sách «Mưongs de Cua-rao» của ông Albert Louppe khảo-cứu rất rõ ràng về cách sinh-hoạt của dân Mường ở Cửa-rao (phía bắc tỉnh Nghệ-an, Trung-kỳ).

Xin cảm ơn tác-giả và giới thiệu cuốn «Mưong de Cua-rao» cùng bạn đọc P. H.

Báo mới

Ông Trần-hữu-Mai sẽ xuất bản tại Hanoi một tờ học-báo: «Pour la jeunesse»

Báo chia làm 2 phần: 1. Partie primaire; 2. Partie primaire supérieure.

Có các giáo-sư có tiếng trường công, tư khắp Đ. D. biên tập.

Xin có lời mừng bạn đồng-nghiệp mới.

Các kỳ thi

Trường Mỹ-thuật. — Thứ hai 24/9 sẽ có cuộc thi tuyển học sinh vào trường Mỹ-thuật. Đơn xin thi phải gửi lên quan Giám-đốc Nha Học-chính trước ngày 20/4.

Trường Cao-đẳng Sư-phạm. — Tháng November 1934, trường Cao-đẳng Sư-phạm sẽ tuyển 2 học-sinh vào ban văn-chương và 2 vào ban khoa-học.

Thi y-khoa bác-sĩ. — Ngày 5. 11. 34, tại Hanoi và Saigon có mở một kỳ thi tuyển Y-khoa bác-sĩ Đông-dương lập sự.

Bắt được hai chiếc bè trở nhựa

Phủ-thọ. — Hôm 15. 8, trên quãng khúc sông Cháy, nhà đòan bắt được hai chiếc bè nửa trở thuốc phiện lậu, rẽ ra trong 20 cây nứa chứa toàn nhựa, cân được 240 kgs.

Hai người trở bè nhảy xuống sông chạy thoát.

TIN PHÁP

Ông Chautemps ứng cử Nguyễn-lão nghị-viện

Paris 20. 8. — Ông Chautemps ứng cử Nguyễn-lão nghị viên hạt Loir-et-Cher trong cuộc tuyển cử ngày 23. 9. 34.

TIN ĐỨC

Kết quả cuộc trưng cầu dân ý của Hitler

Berlin 20. 8. — Cuộc trưng cầu dân ý ở Đức hôm 19. 8 kết quả rất mỹ mãn:

Số phiếu: 43.529.700
Thuận: 38.362.760
Không: 4.249.654
Phiếu bị hủy: 772.296

Thế là 9/10 quốc dân hoan nghênh chương trình của đảng Q. G. X. H. Còn 1/10 không ưng thuận, Hitler đã khuyến nhen theo mình nổi.

PALACE

Le Meilleur Spectacle de Hanoi

Tuần lễ này:
Chiếu hai phim tuyệt tác vào một chương trình:

1) TEMBI

Một phim mạo hiểm sẽ liến các ngài tưởng tượng những phong tục lạ của dân Mọi ở Phi Châu và đoàn mạo hiểm lần lợi trải bao bước hiểm nghèo chụp được đủ các giống ác thú như sư tử, một đàn ngựa vằn, cò rừng cánh đỏ bay phấp phới, hải mã, cá sấu, chồn, và nhiều giống thú khác rất lạ mà ta chưa từng thấy. Lại có cảnh đi săn trong rừng và chỗ người Mọi đánh nhau với sư tử trông rất ghê sợ.

2) SERVICE DE NUIT

Một phim vui do BARENCEY PAULLETTE DUVERNET — ROBERT DARTHEZ đóng vai chính. Dân cảnh là ông HENRY FESCOURT.

OLYMPIA

Từ thứ sáu 31 Août đến thứ năm 6 Septembre 1934.

Chiếu một phim rất vui:

L'AMOUR ET LA VEINE

MAX DEARLY sắm vai chính tuyệt khéo ai xem cũng phải phục tài.

Quảng Cáo mỹ thuật ra đời

Vi thấy nhiều nhà buôn đã biết đến lợi-lợi của quang cáo, song tốn tiền mà sự quảng cáo cũng cách sắp đặt hàng hóa vẫn thiếu và mỹ quan hay không được chu đáo, vậy muốn giúp các thương-gia có một cơ quan quảng cáo gồm cả:

Đ MỸ-THUART.....
Đ NHANH CHONG.....
Đ VÀ RE TIEN.....

NÊN: Bắt đầu từ 1er Aout 1934 thành lập tại báo-quân Phong-Hóa một cơ quan gọi là **QUẢNG-CÁO MỸ-THUART**, nhận làm quảng cáo cho các thương gia.

Mục-dịch là cốt làm thế nào để trong một thời hạn rất ngắn, xa, gần đều biết đến hiệu mình.

QUẢNG-CÁO MỸ-THUART trông nom cả về bài vở và tranh, ảnh.

* Ban thực hành có:

- 1. — Ông Nguyễn Cao-Luyện, Kiến-Trúc sư, trông coi và sửa-sang cửa hàng cho tốn về và hợp với thứ hàng mình bán;
- 2. — Ông Tô Ngọc-Vân, và ông Nguyễn-cát Tường Hòa-sư, trông coi về cách bài trí cửa hàng.

Đại báo mới
PHONG HÓA

NHẬN GIÚP CẢ NHỮNG NHÀ BUÔN Ở CÁC TỈNH

Muốn biết rõ ràng về cách tổ chức của **QUẢNG-CÁO MỸ-THUART**, xin mời đến nói chuyện, hay biên thư về cho M. Nguyễn Trọng-Trạc. Nhớ gửi tem trả lời.

MAMY SAUCE

Là một thứ nước chấm mới rất ngon, rất bổ. Đã được giấy chứng chỉ của sở Thi-nghiệm ban khen.

Tổng cục: **NGHIÊM-LÂM**
14, Rondony (phố Bắc-ninh), HANOI

Cần nhiều đại lý
Viết thư thương lượng

SÀ-PHÔNG CON NGỰA VẼN

Là một thứ sà-phông mới ra đời, dùng rất tốt, giá rất hạ, rất hợp thời trong lúc kinh-tế khủng-hoàng này

Tổng-cục **NGHIÊM-LÂM**
14, Rondony (phố Bắc-ninh)
HANOI

Cần nhiều đại-lý
Viết thư thương lượng

VIÊN-ĐÔNG TON - TỊCH HỘI

HỘI TƯ BẢN SEQUANAISE THÀNH BA-LÉ LẬP NÊN
Công-ty vô danh hùn vốn 4.000.000 phát-lãng
một phần tư đã góp rồi

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát của Chính-phủ Toàn-quyền Đông-Pháp

Đang-bạ Hanoi số 419

GIÚP NGƯỜI ĐÈ DÀNH TIỀN

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — Giây nói số 892
Sở Quản-lý ở Saigon — 68, Bd. Charner — Giây nói số 1099

BẢNG KỶ SỔ HOÀN TIỀN THÁNG JUILLET 1934

Mở ngày 30 Juillet 1934, tại sở Quản-lý ở Saigon, số 68 phố
Boulevard Charner do ông Guillaume, chủ-tòa và ông Phan-bá-Lượng
và ông Huỳnh-văn-Trang dự tọa, cùng trước mặt quan kiểm-sát
của Chính-phủ.

XỔ SỐ	SỐ PHIẾU ĐÃ TRÚNG	DANH SÁCH CÁC NGƯỜI TRÚNG SỐ
Lần mở thứ nhất trúng: 5.000\$	17.477	M. Ngô-văn-Bình, 16 Rue de Hà-vân — Hà-đông, có phiếu 200\$ đã góp được 1\$, trúng lĩnh về 1.000\$
	855	Phiếu này ở Tourane không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng.
	4.960	Phiếu này ở Kompong-cham không được hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng
	6.224	Mr. Mao-Yunc, 113 Quai de Canton, Hà-đông đã góp được 35\$ trúng lĩnh về 1.000\$.
	11.354	Mr. Lưu-văn-Kết, Débitant d'alcool, Phú-mỹ Phúc-yên đã góp được 4\$, trúng lĩnh về 200\$ 00.
Lần mở thứ hai trúng: 1.000\$	14.226	Mme Raffney, 157 Rue Lagrandière, Saigon, đã góp được 10\$, trúng lĩnh về 1.000\$.
	16.422	Mr. La-bá-Huyền, Rue Vệ-an, Bắc-ninh, đã góp được 2\$ 50, trúng lĩnh về 500\$ 00.
	2.162	Phiếu này Saigon, không được hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng
Lần mở thứ ba khởi phát góp tiền	3.522	Mlle Tran-thị-Tý, 7 Voie N° 34 Hanoi đã góp được 55\$, trúng lĩnh phiếu miễn-trừ 1.000\$ có thể bán lại ngay 522
	6.550-1	Mr. Paul Thai, Giáo-sư ở trường Marc Ferrando, Gia-dinh đã góp được 7\$ trúng lĩnh phiếu miễn-trừ 200\$ có thể bán lại ngay 102\$ 00
	6.550-2	Phiếu này ở Hanoi không được hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng.
	6.550-3	Phiếu này ở Longxuyen không được hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng
	6.550-4	Mme Ngô-thị-Lang, Gocong, đã góp được 7\$, trúng lĩnh phiếu miễn-trừ 200\$ có thể bán lại ngay 102\$ 80
	6.550-5	Phiếu 200 \$ ở Cần-thơ không được miễn-trừ vì tiền tháng chưa đóng.
	9.050	Phiếu 200 \$ ở Thanh-hóa, không được lĩnh phiếu miễn-trừ vì tiền tháng chưa đóng.
	13.362	Mr. Lê-văn-Dương, 7 Rue Foncault, Saigon đã góp được 3\$ trúng lĩnh phiếu miễn-trừ 200\$ có thể bán lại ngay 101\$ 20
	16.536	Mr. Tân-So, Barai, đã góp được 2\$ 50 trúng lĩnh phiếu miễn-trừ 500\$ có thể bán lại ngay 251\$.

Kỷ mở sổ sau định vào ngày thứ năm 30 Aout 1934 hồi 10 giờ sáng tại sở Tổng-Cục ở số 32 Phố Paul-Bert, HANOI
Món tiền hoàn lại về cuộc xổ số to nhất kỳ tháng Aout định là
5.000 \$ cho những phiếu 1000 \$ vốn
2.500 \$ » 500 \$ »
1.000 \$ » 200 \$ »

SỮA

NESTLÉ

HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRÉ CON
BAO THẦU CHO
CHÍNH-PHỦ PHÁP

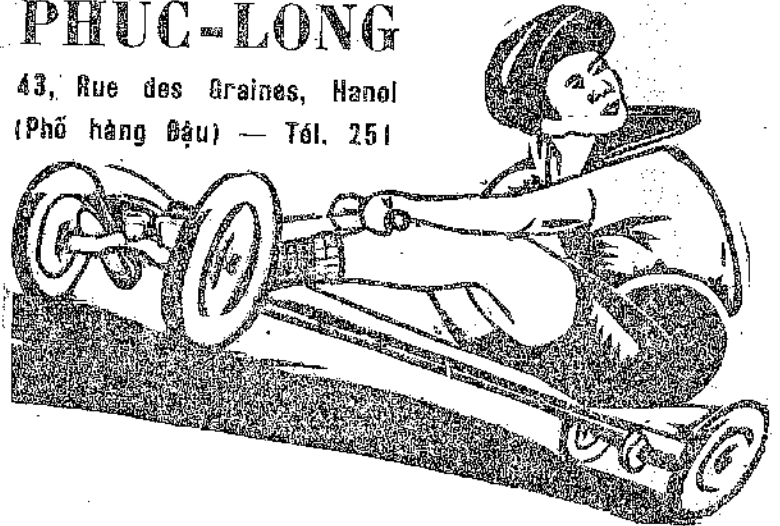

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà-thương-bình, v. v. ở Trưng-kỳ, Bắc-kỳ và Cao-mén

Muốn cho trẻ con được khỏe mạnh, bạo giạn, nhanh nhẹn, thì không có cách gì công hiệu bằng cho dùng AUTOFORT của nhà :

PHÚC-LONG

43, Rue des Graines, Hanoi
(Phố hàng Đậu) — Tél. 251

GIÁ BÁN LẺ LÀ 3\$50 MỘT CHIẾC
BÁN BUÔN TỪ 10 CHIẾC GIỮ LÊN CÓ GIÁ RIÊNG

CÁC QUÝ-KHÁCH HỎI GHO ĐƯỢC
NƯỚC HOA NGUYÊN CHẤT
HIỆU CON VOI

1 lq, 3 grammes 0\$20, 1 tá 2\$00 10 tá 18\$00
1 lq, 6 grammes 0.30 1 tá 3.00, 10 tá 27,00
1 lq, 20 grammes 0.70, 1 tá 7,00, 10 tá 63,00

PHÚC-LỢI, 79, Paul Doumer, Haiphong bán buôn và bán lẻ.
Đại-Lý: MM. Phạm-hà-Huyền 36 Rue Sabourain Saigon — Đông-Đức 64 Rue des Cau-tonnais Hanoi — Thiên-Thành phố Khách Nam-dịnh — Phúc-Thịnh phố Gia-long Huế.

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Hội tư bản dưới quyền kiểm soát của quan Toàn-quyền Đông-pháp
Vốn của hội đã đóng cả rồi là :
1.000.000 lượng bạc Thượng-Hải và 3.000.000 quan tiền Pháp

XỔ SỐ HỘI VỐN CHO PHIẾU TIẾT KIEM

NGÀY 28 JUILLET 1934

Chủ tọa : ông Brandela, Tổng-lý nhà Đông-pháp ngân hàng, Saigon.
Dự kiến : ông Trần văn Đạc và ông Aboubakar, và quan Thanh tra
đương quyền kiểm soát đến chứng kiến

PHIẾU CÁCH THỨC SỐ 2 — BỘ SỐ 272, DÃ XỔ TRÚNG

Phiếu số 16651 Ông Phạm-bá-Xinh Tri-châu ở Quan hòa
(Hội-xuân) Thanh-hóa \$1.000.00
— 5569 Ông Mai-bá-Trang ở Saigon 500,00
— 7268 Ông Phan-ngọc-Liên, ở Sađéc 500,00
— 16636 Ông Nguyễn-văn-Kha ở Cầu đốc 500,00
— 7953 Ông Nguyễn-hữu-Thịnh ở Hanoi 250,00

PHIẾU CÁCH THỨC SỐ 3 — BỘ SỐ 1034 ĐÃ XỔ TRÚNG

Phiếu số 1176 Ông Nguyễn văn Tho ở Thudaomot 250,00
— 1938 Ông Saminli, ở Saughai. 125,00

XỔ SỐ TRẢ TIỀN LỢI CHO HẠNG PHIẾU SỐ 3

Phiếu số 764 Ông Diệp-Xuân ở Cần-thơ 229,66
— 765 Ông Ly-Hương ở Cà-mâu 229,66

XỔ SỐ TRẢ VỐN GẤP BỘI CHO HẠNG PHIẾU SỐ 5

Phiếu số 19458 Phiếu này chưa có người mua.

XỔ SỐ HOÀN NGUYÊN VỐN CHO HẠNG PHIẾU SỐ 5

BỘ SỐ 514 ĐÃ XỔ TRÚNG

Phiếu số 610 Bà Đỗ-thị-An, ở Hanoi 1.000\$00
— 8913 A Ông Gilles Georges ở Haiphong 200,00

XỔ SỐ MIỄN GÓP CHO HẠNG PHIẾU SỐ 5

BỘ SỐ 2366 ĐÃ XỔ TRÚNG

Phiếu số 8367 Bà Jeanne Aubert ở Saigon. 1.000,00
— 4417A Cô Võ-thị-Quế ở Saigon. 200,00
— 5563A Cô Trần-thị-Mùi ở Sơn-tây 200,00
— 7356A Ông Phan-hóa-Nhuận ở Tânchâu. 200,00
— 2508A Ông Võ-văn-Trừ ở Tây-ninh 200,00

Số bạc định cho cuộc xổ số hội vốn gấp bội về tháng Aout 1934 định là 5.000\$00

Phiếu 1.000 \$ mà trúng được lĩnh ngay 5.000.00
500 — — — 2.500.00
200 — — — 1.000.00

Cuộc xổ số cho phiếu tiết kiệm kỳ tới nhằm ngày thứ ba 28 Aout 1934 tại Saigon

XIN CHÚ Ý :

Cần người có đủ tư cách để làm Đại-lý cho Hội Vạn quốc Tiết-kiệm

Nếu khi ngứa mắt, hay mắt đỏ, mà giở lấy hai giọt thuốc đau mắt **COLLYRE JAUNE** của bác-sĩ CAZAUX vào mắt, như hình theo đây thì tự khắc tránh khỏi được bệnh đau mắt

Nhà nào cũng cần phải trữ sẵn một lọ thuốc đau mắt **COLLYRE JAUNE** của bác-sĩ CAZAUX

Chớ mua lầm những thứ thuốc giả hiệu, chẳng ăn thua lại nguy hiểm nữa.

Thuốc đau mắt

COLLYRE JAUNE

của bác-sĩ CAZAUX

có bán ở các hiệu bào - chế lớn, và ở hiệu

CHASSAGNE

59, Rue Paul - Berl, HANOI

BROUSMICHE

36, Boulevard Paul Bert, HAIPHONG